

Kontakten

Ericsson
LM

NR 4 1962

LM-ARNAS TIDNING

Kontakten

LM-arnas tidning

Ansvärlig utgivare: Hugo Lindberg
Redaktör: Sigv. Eklund, tel. 453
Redaktionssekr.: P.-E. Lénström,
tel. 1565, 454

Redaktionskommitté:

Henning Augustsson, Vt 27, tel. HF 291
Rolf Fischer, T Krnk, tel. Tellus 396
Folke Zandin, Vas, tel. HF 611
Karl Einar Österlund, Vt 18, tel. HF 718

Lokalredaktörer:

J Hagdahl, Ermi, Malte Björklund, BA,
tel. 10/83, J Wäneland, SER, tel 305;
L Eneroth, SRA, tel. 431, M Steiner,
Kabelverket, Älvsjö, tel. 125; B Larsson,
Alpha, tel. 17; A Hofström, SIB, tel 231;
P Nyhult, Rifa, tel 109; C G Löfgren,
FÖB, tel. 250; E Wandel, RGA, tel. 163;
G Falkman, HU; A Jurstrand, Katrine-
holm; P Mowald, Söderhamn, tel. 49;
Thor Mattisson, Karlskrona; H Leksell,
Örebro; L Falk, Alingsås; L O Larsson,
Göteborg/Mölnådal.

Omslagsbilden:

Lyckligaste LM-aren. Fru Anne-Char-
lotte Leijon, HF/Ut, som vann en Saab
i Svensk Damtidnings lyckoloteri. Här
noserar hon i vinstbilen som kom jagom
till semestern. Se sid. 72.

Ur innehållet:

	Sida
Ny lag om allmän försäkring	63
LM-dagen 1962	64
Stigande olycksfallsfrekvens	66
DIALOG — Ny LM-produkt	68
Historiskt telesamtal	69
Sommarpriståvlingen	73
Telefonsamlande SJ-are	74
HF-are med naturskulpturer	75
Karaktärsbedömning i forna dar	76
Sommarspelen	78

Tidningsbilaga medföljer del av upplagan

Holger Ohlin in memoriam

Vice verkställande direktör Holger Ohlin avled fredagen den 17 augusti.

Budet om Holger Ohlins bortgång kom inte helt oväntat för dem som kände till hans sega kamp mot sjukdomen under de senaste månaderna. Viljan att vinna denna fanns in i det sista.

Holger Ohlins livsgärning ägnades praktiskt taget helt åt L M Ericsson, i vars tjänst han inträdde som economichef 1928 för att 1931 övertaga befattningen som direktör och chef för centrala försäljningen. Under den besvärliga tid för bolaget som följde efter Kreugerkraschen ställdes stora krav på hans kunskaper och erfarenhet, och då liksom under de följande årens hårda återuppbyggnadsarbete var hans gedigna utbildning och intelligens en stor tillgång för bolaget. I samband med reorganisation av ledningen utnämndes han år 1940 till ekonomidirektör och blev därvid den förste innehavaren av denna post. Åren 1954–1961 hade han dessutom befogenhet och ansvar som vice verkställande direktör.

Holger Ohlin var både civilekonom och jur. kand., en kombination av utbildning som i hans fall visade sig synnerligen värdefull. Därtill kom omfattande språkkunskaper, som medförde att han i stor omfattning kunde ägna sig åt bolagets utländska problem, såväl sådana av ekonomisk och finansiell art som sådana av rent företagsledande natur. Särskilt intresse ägnade han åt den italienska delen av koncernen, där problemen varit både många och svåra. Han hedrades för sina insatser med kommandörskapet av Merito Italiano, en utmärkelse som han med all rätt satte stort värde på.

Trots den stora arbetsbelastning som posterna inom LME medförde – han var även medlem i en rad styrelser inom koncernen – hann han med en rad offentliga uppdrag, där hans klokhets och solida

kunnande voro högt skattade. När Holger Ohlin vid 65 års ålder i följd drog sig tillbaka med pension, räknade vi i bolagsledningen med att alltför länge kunna ha tillgång till hans stora erfarenhet. Själv såg han fram emot en period som skulle ge honom frihet att även ägna sig åt många frågor utanför det tidigare arbetsområdet. Ödet ville dock annorlunda.

Den kunnige, mångsidige och samarbetsvillige, den trygge, glade och gode skåningen är ej mer. Bland de sörjande återfinns den mångtusenhövdade skaran av LME-medarbetare, som alla förena sig med mig i ett varmt tack till vännen Holger Ohlin för vad han betytt för oss alla.

Sven Ture Åberg

Personaländringar

I samband med att direktör Hult från och med den 1 juli 1962 inträdde i koncernens direktion ändrades hans tjänstebeteckning till LD.

Ingenjör Gösta Blume tillträdde den 23 juli 1962 en befattning på direktionens avdelningen för Televerksamheten inom moderbolaget. Hans tjänstebeteckning är DhF.

Ing. Jarl Eriksson tillträdde omkring den 1 september en nyinrättad befattning som assistent till TC med beteckningen TA. Ing. Eriksson har tidigare tjänstgjort som teknisk chef vid CEV, Compania Anonima Ericsson, Venezuela.

Under tiden 10.9.1962–1.6.1963 kommer TC direktör Björn Lundvall att vistas i Schweiz för särskilt uppdrag i bolagets tjänst. Härvid tjänstgör överingenjör Sten Engström, T/FC, som tillförordnad TC och ingenjör Gunnar Vikberg, T/Fc, som tillförordnad T/FC.

Stororder från Danmark

Telefonaktiebolaget L M Ericsson och Köbenhavns Telefon A/S har slutit avtal om fortsatta leveranser av L M Ericssons koordinatväljarsystem för automatisering och utbyggnad av det danska telefonnätet. Avtalet omfattar materialleveranser och installation av automatiska telefonstationer för 100 000 abonnenter samt utrustningar för automatisk interurbantrafik.

Köbenhavns Telefon A/S är det största av de tre privata telefondriftsbolagen i Danmark och betjänar inom sitt område Själland med Köpenhamn och öar-

na Lolland-Falster och Bornholm, inalles ca 500 000 abonnenter.

En stor del av materielen för den danska marknaden tillverkas av det med L M Ericsson samarbetande danska företaget Telefonfabrik Automatic A/S i Köpenhamn, som under det sista året kraftigt utökade sin tillverkningskapacitet för denna typ av materiel. Även kabel och kraftanläggningar för de danska telefonstationerna levereras av danska fabriker.

Det nya avtalet omfattar leveranser för minst 50 miljoner kronor.

Ny lag om allmän försäkring

I den lag om allmän försäkring, som träder i kraft den 1 januari 1963, kommer de nuvarande lagarna om sjukförsäkring, moderskaphjälp, folkpensionering och ATP att sammanföras till ett enhetligt system. Lagen skall ge skydd mot inkomstbortfall vid sjukdom, invaliditet, ålderdom och försörjarens fränfalle. Nedan följer några av de viktigare ändringarna.

Sjukförsäkringen

Grundsjukpenningen, som skall utgå till alla med en inkomst på minst 1 800 kr per år och till icke förvärsarbetande kvinnor (hemmafruvar), höjes från 3 till 5 kr per dag.

Sjukpenningsskalan ändras och påbygges uppåt med 2 klasser så att högsta sammanlagda sjukpenningen (grundsjukpenning + tilläggsjukpenning) höjes från 20 kr vid en inkomst på minst 14 000 kr per år till 28 kr per dag vid en inkomst på minst 21 000 kr.

Nedan följer ett utdrag ur den nya sjukpenningsskalan:

Sjukpenning klass	Årsink uppgår till kr	men inte till kr	Sjukpenning kr per dag
2	1 800	2 600	5
9	8 400	10 200	14
10	10 200	12 000	16
11	12 000	14 000	18
12	14 000	16 000	20
13	16 000	18 000	22
14	18 000	21 000	25
15	21 000	-	28

Av den i högra kolumnen angivna sjukpenningen utgör 5 kr grundsjukpenning och resten tilläggsjukpenning.

Sjukpenningen kommer icke att som nu reduceras efter 180 dagar och sjukhjälpstiden blir inte maximerad. Full sjukpenning skall alltså utges till dess sjukdomen upphör eller till dess allmän förtidspension börjar utgå.

Överläggningar om ändringen av tjänstemannaavtalens sjuklönebestämmelser pågår för närvarande.

Moderskapsförsäkringen utbygges och kompletteras med ersättning för tandvård i samband med havandeskap. Moderskapspenningen höjes från 280 kr till 900 kr.

Kostnaderna för sjukförsäkringen kommer att ökas, vilket bl. a. tar sig uttryck i höjda avgifter för de försäkrade och för arbetsgivarna.

Pensionerna

Enligt den nya lagen skall pensionsåldern för uttagande av folkpension bli individuellt rörlig mellan 63-70 år lik-

som nu är fallet med ATP-pensionen. Börjar ålderspension utgå före 67 år reduceras beloppet och börjar den utgå efter 67 år ökas pensionen.

Huvudregeln att folkpension blott kan utgå till i riket mantalsskrivna svenska medborgare har bibehållits med viss upp- mjukning av kravet på mantalsskrivning. Den som varit mantalsskriven i riket under det år han fyllt 62 år och de närmast föregående 5 åren blir berättigad till folkpension även om han ej är mantalsskriven i riket då pensionen skall utbetalas.

Folkpensionens storlek är fr. o. m. 1 sept. 1962 3 325 kr per år för ensamstående och 5 210 kr för två pensionsberättigade makar.

Benämningen invalidpension ersättes i den nya lagen med förtidspension. Rätt till förtidspension skall föreligga om arbetsförmågan har nedsatts med minst hälften (f. n. $\frac{2}{3}$). Pensionens storlek blir beroende på hur mycket arbetsförmågan nedsatts. Om t. ex. arbetsförmågan nedsatts med minst $\frac{5}{6}$ utgår hel förtidspension, vilken är lika stor som ålderspensionen.

Samma invaliditetsbegrepp kommer att gälla både folkpensioneringen och ATP.

Kravet på att förtidspension skall utgå från folkpensioneringen för att ATP-pension skall kunna utgå har slopats. Detta får stor betydelse för utländska medborgare och svenskar utomlands, vilka ej omfattas av folkpensioneringen, men dock kommer att kunna uppbära pension från ATP.

Reglerna för att erhålla förtids- och familjepension från ATP har ändrats. Fr. o. m. 1963 föreligger sålunda rätt till förtidspension om den försäkrade vid pensionsfallet är placerad i sjukpenningklass motsvarande minst det s. k. basbeloppet (f. n. 4 500 kr per år) och att han har pensionspoäng för åtminstone ett år. Är den försäkrade ej placerad i sjukpenningklass skall pensionspoäng ha tillgodoräknats under 3 av de 4 år som föregått pensionsfallet. I den nya lagen blir det ingen skillnad mellan svenska och utländska medborgare beträffande antalet poängar för rätt till förtids- och familjepension.

Hel förtidspension från ATP motsvarar ålderspensionen från 67 år, varvid pensionspoäng tillgodoräknas för åren t. o. m. det varunder vederbörande uppnår 65 år.

Pensionerna blir liksom nu värdebeständiga och kommer att anknytas till basbeloppet, som efter vissa regler följer det allmänna prisläget.

Eftersom reglerna för beräkning av pension är tämligen komplicerade lämnas här nedan en tabell, som avser att ge

en uppfattning om ålders- eller förtidspension från ATP i några olika ålders- och inkomstlägen. Beräkningarna är gjorda i 1962 års penningvärde med det basbelopp, som gällde vid årets ingång (4 500 kr).

Alderspension (= hel förtidspension) från ATP vid 67 års ålder

Födelseår	Pension kr/år vid nedanstående årsinkomst		
	10 000	20 000	30 000
1896	330	930	1 530
1897	495	1 395	2 295
1898	660	1 860	3 060
1899	825	2 325	3 825
1900	990	2 790	4 590
1904	1 650	4 650	7 650
1909	2 475	6 975	11 475
1914			
eller senare	3 300	9 300	15 300

Hela den statliga pensionen omfattar förutom ovanstående belopp även folkpensionen, som fr. o. m. september 1962 är 3 325 kr/år för ensamstående och 5 210 kr/år för två pensionsberättigade makar. Änka som fyllt 50 år eller har barn under 16 år erhåller hel folkpension. Änka mellan 35 och 49 år får reducerad folkpension. För efterlevande barn under 16 år utgår pension med 1 000 kr/år. I hel förtidspension erhåller alltså en person som är född 1914 (eller senare) och har 20 000 kr i inkomst 9 300 kr från ATP och 3 325 från folkpensioneringen, tillhoppa 12 625 eller drygt 60 % av inkomsten.

Familjepensionens storlek beror på antalet pensionsberättigade efterlevande. Från ATP utgår till en efterlevande 40 % av den avlidnes ålders- eller förtidspension, för två efterlevande 50 %, för tre efterlevande 60 % o. s. v. - Om vi antar att mannen med 9 300 kr i förtidspension dör och efterlämnar änka + 2 barn under 16 år erhåller familjen 60 % av den avlidnes förtidspension = 5 580 kr/år. Dessutom erhåller änkan 3 325 kr/år från folkpensioneringen samt 1 000 kr för vardera av barnen eller tillhoppa 5 580 + 3 325 + 2 000 = 10 905 kr/år.

Om mannen i ovanstående exempel varit född 1904 och alltså kunnat intjäna pension under blott 10 år hade hans förtidspension från ATP blivit $\frac{10}{20}$ av hel pension. Folkpensionen hade dock blivit densamma som ovan. Förtidspensionen hade alltså uppgått till 4 650 + 3 325 = 7 975 kr/år. Änkepensionen efter mannen född 1904 skulle bli 40 % av 4 650 = 1 860 + folkpension, 3 325, vilket tillhopa ger 5 185 kr till ensam änka utan barn. Ovanstående exempel gäller bara de statliga pensionerna och alltså ej ev. pensioner eller understöd från bolaget.

Solig LM-dag med rekordpublik

Man kan inte säga annat än att LM-arna har tumme med vådrets makter. Efter ett envist regnande kom söndagen den 9 september med ett strålande väder, sol och så där lagom varmt för att ströva omkring och stå i jätteköer på Gröna Lund. Arets LM-dag – den 16:e i ordningen – blev därmed lyckad i alla avseenden.

Som vanligt inleddes dagen på »Grönan» med pensionärernas lunch på Tyrol. Dir. Malte Patricks kunde hälsa bortåt 300 pensionärer välkomna och berättade något om LME:s verksamhet sedan förra LM-dagen. På Tyrol-scenen

spelade sedan LM-orkestern, dansade folkdanslaget och bjöd LM-teatern på en uppskattad operettkavalkad.

En rekordstor publik på i runt tal 24 000 personer besökte Gröna Lund denna soliga söndag. De roade sig som vanligt med »Grönans» ordinarie attraktioner till de så populära priserna från farfars tid. Vid ingången konserterade LM-orkestern och Hägerstens skolorkester. På lilla scenen dansade folkdanslaget och där blev det också prisutdelning i det på morgonen avverkade familjerallyt. Prisutdelare var dir. Patricks, som till Åke Olsson, HF/Yox, kunde över-

lämna VD:s hederspris, en tavla samt ett presentkort på 100 kr.

I gången mellan »Grönans» två områden hade HF:s reklamavdelning ordnat en trevlig LM-utställning med bl. a. den nya produkten Dialog – LM:s nyaste telefonapparat. En populär pristävling där det gällde att gissa Dialogs kommande färger lockade 521 deltagare. Populäraste färg blev benvit och därefter kom ljusgrå, pärlvit och beige. Bland dem som röstat på vinnande färg var fru Elsa Widén, Ornögatan 6, Enskede, som för sin gissning fick en hemtelefonanläggning. Bredvid Tyrol hade Radiola ställt ut sina produkter.

Familjerallyt som denna gång fått en något annorlunda uppläggning lockade ett 100-tal deltagare. Med hjälp av en saga i elva kapitel »Såsom i en spegel» av Bröderna Grym gällde det att ta sig runt en bana. Varje kapitel motsvarades av en kontroll och vid dessa kunde det förekomma sådana små uppgifter som att spela femkort med kontrollanten. Bakom signaturen Bröderna Grym döljer sig de duktiga banläggarna Åke Waernlund och Sune Skantz. De sex bästa blev: 1) Åke Olsson, HF/Yox, 131 poäng av 165 möjliga, 2) H O Kåhre, HF/Dhk, 128 p., 3) Sigurd Sandström, Rifa, 121, 4) P B Kalldin, HF/ZmA, 120, 5) Ove Wistemar, HF/Yxm, 11, 6) Bengt Fourong, HF/Yox, 110 p.

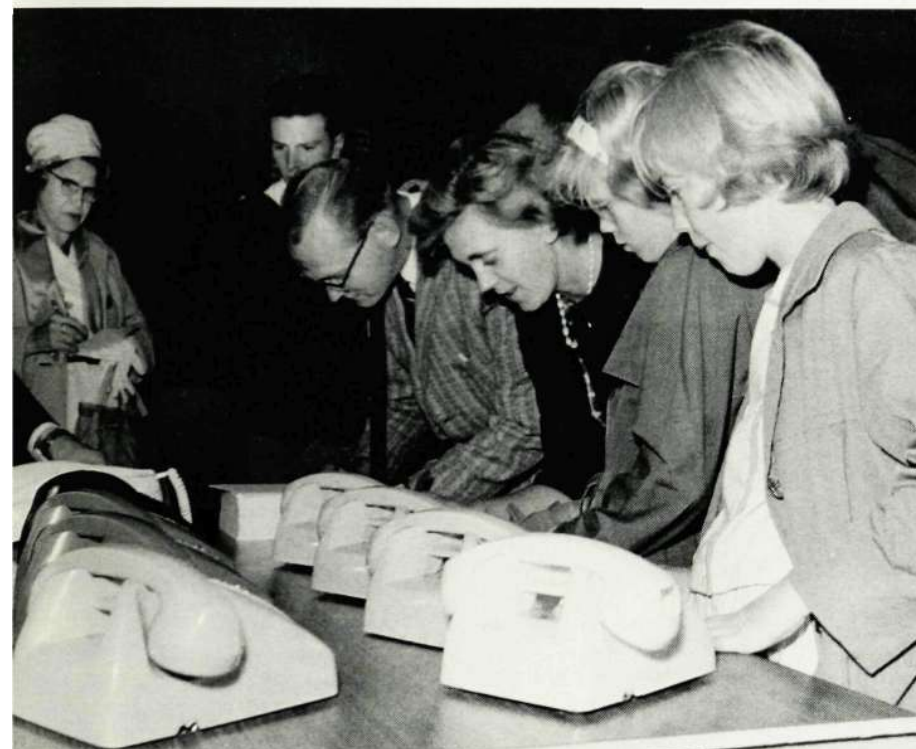

De yngre årgångarna passade på att åka i karuseller, Blå tåg och allt vad det nu heter. Barnkarusellen var flitigt anlitad liksom raketbanan ovan t. v.

Dialog-montern på LM-utställningen var flitigt besökt. Här funderar några av besökarna på vilken färg man skall gissa på. I mitten.

LM-teatern bjöd på en operettkavalkad på Tyröscenen. Här är samtliga aktörer samlade i finalmelodin "Showbusiness". Nedan.

Vid en av kontrollerna skulle deltagarna i familjerallt spela femkort med kontrollanterna. Här är en av deltagarna i full fart med provet tillsammans med kontrollanten fru Ulla Westerbotn — med ryggen mot kameran. Övan.

Första CTC till Spanien

Cía Española Ericsson och L M Ericssons Signalaktiebolag har fått beställning från de spanska statsjärnvägarna, RENFE, på en CTC-anläggning för sträckan Valencia-Sagunto, den sydligaste delen av linjen Valencia-Barcelona. Cía Española Ericsson skall leverera reläställverk för de sju fjärrstyrda stationerna samt linjeblock mellan dessa. L M Ericssons Signalaktiebolag skall leverera fjärrstyrningsutrustningarna.

Fem av de sju fjärrstyrda stationerna har två tågspar och två har tre tågspar. Linjen är enkelspårig och har en längd av 30 km. Den är normalt trafikerad med cirka 50 tåg per dygn.

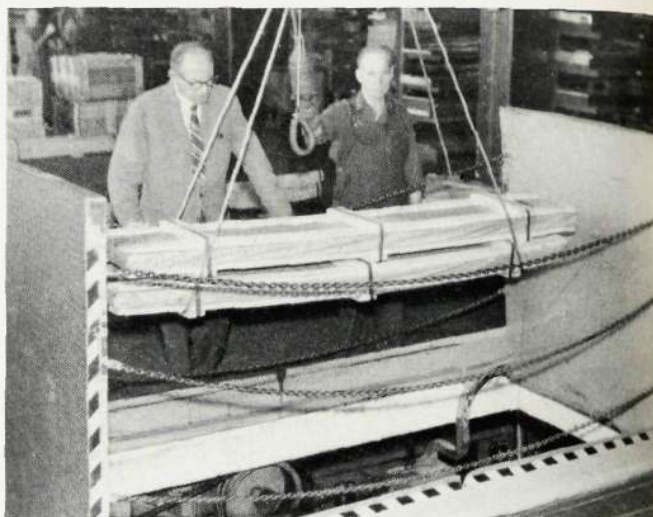
Fjärrstyrningssystemet blir SIB:s standardsystem med manöverapparat av tastaturtyp och med halvcirkelformad, i sektioner uppbyggd spårplan, som blott innehåller indikeringslampor. CTC-anläggningen skall vara i drift 1963.

Spanien blir det elfte landet till vilket L M Ericsson levererat CTC.

Stigande olycksfallsfrekvens

Olycksfallsfrekvensen inom den svenska industrin har under flera år visat en tendens till stegring efter en tidigare så gott som oavbruten minskning. Vad som orsakat detta vet man ännu inte med bestämdhet, men alla berörda parter har uppmärksamheten riktad på förhållandet. Vi har bött LM:s skyddsinspektör Rudolf Garmland ge några synpunkter på vad som skett och vad som kan göras för att minska olycksfallen.

Skyddsinspektör Rudolf Garmland besiktigar en skyddsanordning vid ett hisschakt på HF:s godsmottagning.

Sedan den lokala arbetarskyddsverksamheten startade 1938 har olycksfallsstatistiken för HF visat en stadigt fallande tendens fram till 1959, framhåller skyddsinspektör Rudolf Garmland. 1959 noterades nämligen bottenrekord med endast 17 olycksfall per en miljon arbetstimmar. Samtidigt hade man den lägsta frånvarofrekvensen på grund av olycksfall med endast 0,17 %. Från och med detta år började antalet olycksfall stiga igen. För 1960 noterades 19 olycksfall per en miljon arbetstimmar, medan frånvarofrekvensen fortfarande låg kvar på 0,17 %. Under 1961 steg antalet olycksfall till 24 och frånvarofrekvensen ökade till 0,20 %. En klar stegring som dels tydde på ökat antal olyckor men också på allvarligare olyckor med längre frånvaro som följd.

Denna stegring föranledde skydds-

kommittén att noga granska samtliga olycksfallsrapporter för att kunna ringa in de direkta olycksorsakerna. Trots ett väldigt detektivarbete lyckades man inte få någon direkt fingervisning. En allmän tendens tycks dock vara att många av olycksfallen inträffar i samband med rusningen till matsalen och vid transport av gods både externt och internt.

Ett visst bekymmer vållar också lärlingarna i sammanhanget. Dock inträffar de flesta olycksfallen för denna kategori under olika idrottsutövningar. I och med att vissa idrottsstimmar finns med på skolschemat redovisas nämligen olycksfallen på idrottsplatsen som olycksfall i arbetet.

För att motarbeta den stigande olycksfallsfrekvensen kommer en stor arbetskyddskampanj att igångsättas under hösten och fortsätta under de närmaste

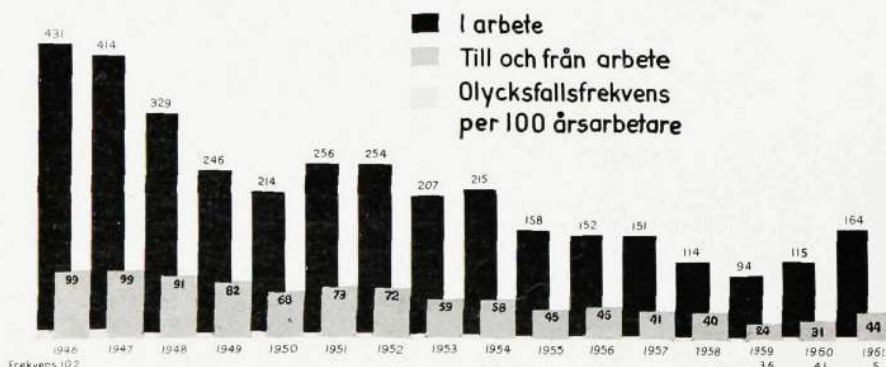
åren. Arbetarskyddsnämnden och Folk-sam står bakom en stor giv som behandlar bl. a. människan, maskinen och miljön.

Nu är inte den stigande olycksfallsfrekvensen något som vållar oro bara på LME. Vid en jämförelse med den mekaniska industrin finner man samma tendens över hela landet. Riksmedelvärdet för 1958 var 28,6 olycksfall per en miljon arbetstimmar, medan motsvarande siffra för 1961 hade stigit till 32,7. Man kan kanske tycka att LM:s olycksfallssiffra för 1961 är ovanligt låg jämfört med riksmedelvärdet, men skall hålla i minnet att på HF kan endast cirka 60 % av avdelningarna jämföras med metallindustrin i övrigt. Som bekant handskas våra montageavdelningar i regel med mycket lätt gods och arbetar i en miljö som borde utesluta risker för olycksfall.

För 1962 visar statistiken för första kvartalet en fortsatt stigande tendens men om stegringen kommer att hålla i sig eller stagnera är omöjligt att förutsäga. Nu kan det röra sig om en periodisk stegring. Sådana uppträder då och då speciellt vid full sysselsättning och stor omsättning på arbetskraft. En av orsakerna kan också vara det ökade jäktet och heten i dagens samhälle. Lugn och harmoni betyder nämligen mycket för att hålla olycksfallssiffrorna nere. Det blir väl ofta så att när man har bråttom ser man sig inte för och kanske till och med nonchalerar säkerhetsbestämmelser.

De vanligaste skadorna kan hänföras till maskinskador samt särskador, stuk-

Antal olycksfall

en oroande tendens

Förlorade arbetsdagar

ningar, vrickningar och sträckningar. Numera är dock samtliga maskiner så väl skyddade att det är mycket sällan som det inträffar olycksfall på grund av bristande skyddsanordningar. Det största antalet maskinsador vållas i stället av det gods som skall bearbetas i maskinen.

Förr kunde det också hända att arbetare för att kunna öka sin produktion helt enkelt kopplade bort befintliga säkerhetsanordningar. Sådant förekommer praktiskt taget aldrig numer och för det får man tacka det alltmer utbredda intresset för säkerhetsfrågor inom företaget. Däremot har det hänt att någon av rent oförstånd kringgått skyddsanordningar och därigenom kommit till skada.

För att komma till rätta med de säkerhetsproblem som finns ute på arbetsplatserna har skyddskommittén förutom arbetsledningen ett 60-tal skyddsombud till sitt förfogande. Man kan säga att de tjänstgör som kommitténs propagandaorgan och ögon på arbetsplatsen för att upptäcka de faror som finns. Vid flera olika tillfällen har också olika kurser i arbetarskyddsfrågor anordnats. Bl. a. anordnades en kurs 1958-59 »Arbetarskydd lönar sig». Den samlade över 500 deltagare och lika stort intresse kom den psykologiska fortsättningskursen »Varför hände det?» till del.

I debatten om olycksfallen på arbetsplatsen får man inte heller glömma bort dem som inträffar utanför och på väg till och från arbetet. Vid de utredningar som företagits visade det sig nämligen att inte mindre än 55 % av alla olycksfall inträffade utom arbetet. Och av dessa 55 % var 30 % rena trafikskador. Detta får en än större återverkan i frånvarostatistiken. Där visar det sig att 70 % av frånvaron på grund av olycksfall berodde på olyckshändelser utom arbetet, medan endast 30 % hade för-

orsakats av arbetsolycksfall. Av dessa 70 % svarade trafikskadorna för hela 50 %.

Det står alltså helt klart att man i skyddsarbetet måste ta mycket stor hänsyn till dessa olycksfall och det gör vi genom ett gott samarbete med NTF som förser oss med propagandamaterial i trafikfrämjande syfte. På vilket sätt man i övrigt skall angripa problemet med den stigande olycksfallsfrekvensen går helt enkelt inte att säga i dagens läge. Men så mycket är klart att man i hela landet har ögonen på situationen och att vår skyddsorganisation och arbetsledning med vaksamhet kommer att följa utvecklingen och vidtaga sådana åtgärder att vi får olycksfallskurvan att svänga åt rätt håll igen, slutar inspektör Garmland.

Ny LM-fabrik i Australien

En ny telefonfabrik skall uppföras i Broadmeadows nära Melbourne av LM Ericssons australienska dotterbolag LM Ericsson-Trimax Pty. Ltd. Fabriken skall i första utbyggnadsetappen omfatta ca 12 000 m² produktions- och kontorsutrymmen och möjliggöra utökad tillverkning av telefonstationsutrustning och annan telekommunikationsmateriel. Betydande order på modern koordinatväljarutrustning för automatiska telefonstationer, avsedd för den australienska telefonförvaltningen, Australian Post Office, kommer att utföras i den nya fabriken, som beräknas vara i gång i slutet av nästa år.

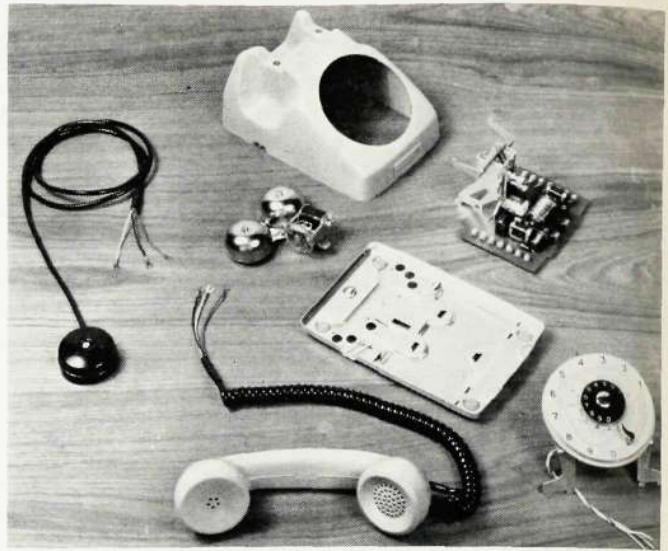
LM Ericsson med i industrigrupp för rymdteknik

En svensk industrigrupp för rymdteknik med deltagande från SAAB, LM Ericsson, Svenska Flygmotor och AGA har konstituerats i Stockholm. Gruppen är ansluten såsom en branschgrupp till Sveriges mekanförbund och har som uppgift att studera rymdteknikens fredliga tillämpningar och att bevaka svensk industris intressen inför den växande rymdmaterielmarknaden, särskilt i samband med ett vidgat europeiskt samarbete på området. Gruppen avser även vid behov att tjäna som industriellt remissorgan inom landet för rymdtekniska frågor. Gruppen står även öppen för andra intresserade företag anslutna till Mekanförbundet. Ordförande är direktör Lars Brising, SAAB. Det är meningen att ordförandeposten skall cirkulera mellan företagen.

Bildandet av industrigruppen för rymdteknik får ses mot regeringens beslut att i proposition till riksdagen föreslå att Sverige blir med i den västeuropeiska rymdforskningsorganisationen ESRO, där tolv länder preliminärt bestämt sig för att bli med. Planerna för ESRO innebär att man gemensamt satsar 1,5 miljard kr under tio år. Sveriges andel blir 85 milj.

Man räknar med att skjuta upp 400-500 höghöjdsraketer, ett 40-tal jordsatelliter, fyra s. k. rymdobservatorier och två månsatelliter. Bas för åtminstone de flesta experimenten med höghöjdsraketer skulle bli ett väldigt område i och omkring Kiruna stad. Basen för uppskjutningarna har mycket preliminärt beräknats kosta 20 milj. kr. Därtill skulle eventuellt komma en satellitobservationsstation för omkring 7 milj. Ett 90-tal forskare och tekniker beräknas komma att arbeta vid basen. Tidigare erfarenheter från internationella projekt av liknande slag som det aktuella säger att en mycket stor del av de beställningar som genomförandet av projekten medför faller på värdlandet.

Än så länge finns inga omedelbara uppgifter, men man ser på lång sikt. Den praktiska tillämpningen av rymdtekniken ompänner ju ett stort område, satelliter för telekommunikationer, meteorologi och navigation både till sjöss och i luften. Några större engagemang för LME:s del är inte aktuella just nu. Men en del uppgifter torde det bli i samband med att Sverige tackat ja till det europeiska rymdsamarbetet inom ESRO. Därmed återgår också en del av anslagen till Sverige i form av beställningar.

DIALOG — ny produkt från LME

I samarbete med Svenska Televerket har L M Ericsson konstruerat en ny telefonapparat, som fått namnet Dialog. Det är en fjäderlätt telefon som byggs upp av sju huvuddelar, vilka hållas samman av en, säger en skruv. Dialog kän-

netecknas främst av utmärkta transmissionsegenskaper. Dessutom är den försedd med automatisk nivåreglering. Genom att Dialog tack vare den enda skruven lätt kan plockas isär i sina sju huvuddelar har underhållet avsevärt förenklats. Apparaten kan levereras i en

mängd varierande färger, då kåpan är utförd i termoplast.

Den vänstra bilden visar en färdig Dialog och den högra de sju huvuddelarna: fingerskiva, handmikrotelefon, transmissionsenhet, ringenhet, kåpa, bottenplatta och trådar.

Toppmodern maskin till HF-disken

ICA:s restaurang vid HF – Nordens största restaurang – fick under verkstadssemestern en ny toppmodern diskmaskin. Anledningen till det var bl. a. att de gamla maskinerna helt enkelt inte orkade svälja den dagliga disken. För närvarande har man nämligen inte mindre än cirka 5 000 matgäster per dag och för bara luncherna går det åt sammanlagt cirka 60 000 olika porslinsdetaljer och bestick.

Den nya diskanläggningen – det är för övrigt den andra i landet – har flera intressanta detaljer. Den klarar disk efter 1 200 personer i timmen och därmed har den sammanlagda disktiden kunnat nedbringas med två tredjedelar. Dessutom slipper man blötläggningen av disk, vilket tidigare måste tillgripas då diskmaskinerna inte hann med.

Maskinen arbetar enligt löpande bandprincipen. Det innebär att korgar med disken rör sig kontinuerligt genom tre olika disktrum. I varje disktrum spolas den med en kbm vatten. Diskmedelhalten hålls alltid konstant genom att en känselkropp reglerar tillförseln av diskmedel.

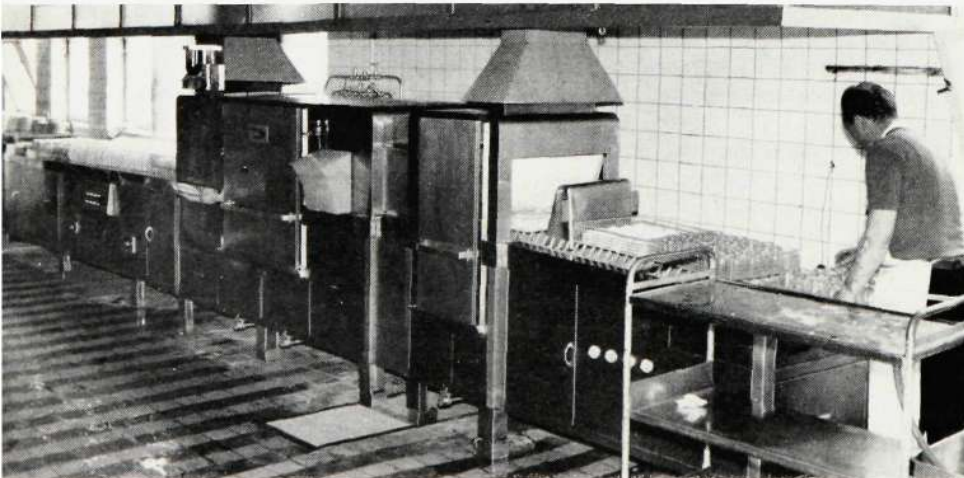
Den största fördelen med anläggningen är det mer hygieniska förfaringssättet.

Med den gamla maskinen måste man flytta om porslinet flera gånger både före och efter diskningen. Nu sorteras disken redan i matsalen upp i olika korgar och dessa körs på vagnar direkt ut till diskmaskinen, där korgarna genast placeras på bandet. Matresterna hinner alltså inte torka fast. När korgarna har löpt genom maskinen lyfts de av bandet och placeras återigen på vagnar som sedan körs ut till resp. stationer.

Torkning är obehövlig eftersom disken går igenom en slutspolning med 90-gradigt vatten. Vätmedel har tillsatts vattnet vilket gör att ytspänningen försvinner och några droppar inte bildas. Genom vattnets höga temperatur blir porslinet så uppvärmt att den fuktighet som finns kvar efter slutspolningen så gott som omedelbart avdunstar.

Det var ett jättearbete som utfördes då maskinen installerades och det föregicks också av en omfattande planering. Det var nämligen nödvändigt att klara av installationen under industrisemestern då den dagliga disken var den minsta möjliga.

Den nya diskmaskinen till vilken matrådet tog initiativet har kostat cirka 80 000 kr.

T. h. på bilden lyfts korgarna med disken upp på det löpande bandet. Efter försköljning, tre diskningar och slutsköljning kommer korgarna fram till mannen längst t. v. som bara har att lyfta upp dem på vagnarna. Torkning obehövlig.

90-talet nya elever i HF:s lärlingskola

HF:s lärlingskola hade sedvanlig årsavslutning den 15 juni, varvid 27 mekaniker och 24 telemontörer erhöll avgångsbetyg från den treåriga yrkesskolan. Betygsutdelningen förrättades av överlärare Georg Sjunnesson vid Stockholms stads yrkesskolor. Därefter utdelades gratifikationer från företaget till de bästa lärlingarna i resp. avgångsklasser, sammanlagt 14 stycken. Etta och tvåa bland mekanikerna var Bengt Junhem (t. h. på bilden) och Bjarne Petersson och bland telemontörerna Kjell Norman och Kenneth Berglund (t. v. på bilden).

Efter avslutningen gjordes också ett par skolresor. Mekanikerna åkte till Sandviken och tittade på järnverket, medan telemontörerna for till Västerås och ASEA samt Sv. Metallverken.

Samtliga 51 elever i avgångsklasserna har nu kommit in i produktionen vid HF eller någon av filialfabrikerna, berättar ingenjör Roland Sjöberg på lärlingskolan. Behovet av yrkeskunnigt

folk är emellertid mycket stort och därför har ett 90-tal elever tagits in i de nya kurserna. Det betyder att lärlingskolan för närvarande med de båda andra årskurserna har sammanlagt över 200 elever.

Glädjande nog är det ett mycket stort antal sökande varje år, i regel ca 50 % mer än det finns plats för. Den hårda gallringen medför också att en mycket stor procent av eleverna fortsätter studierna efter lärlingskolan och avancerar till förmän och även ingenjörer.

De LM:are som önskar låta sina söner genomgå lärlingskolan bör därför uppmärksamma att anmälningarna kommer in i tid, d. v. s. under mars månad. Nu händer det tyvärr att anmälningar kommer sedan eleverna till de olika kurserna tagits ut.

Historiskt telesamtal

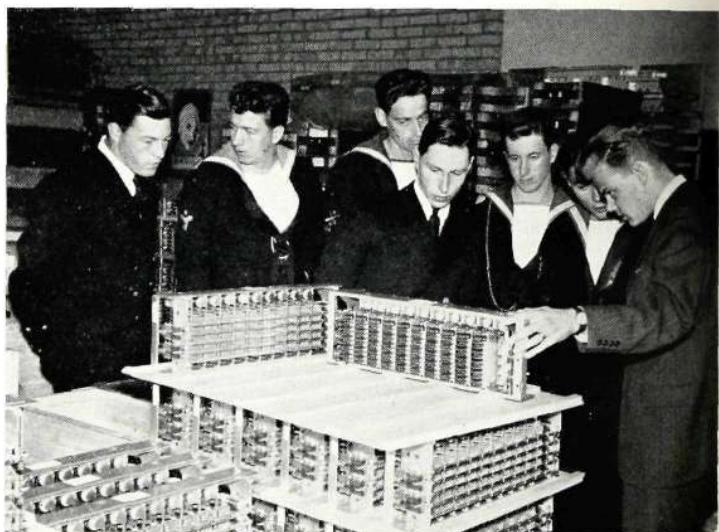
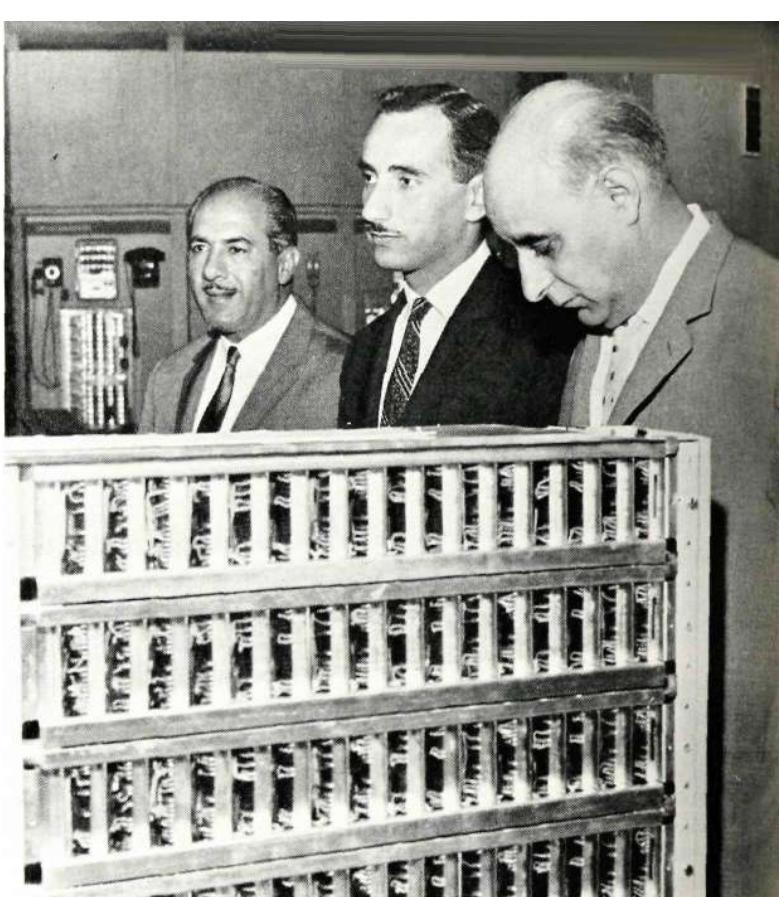
Måndagen den 23 juli 1962 var den historiska dag då vi för första gången fick se direkt-TV från Amerika via telesatelliten Telstar. Tre dagar senare var det åter en telehistorisk dag. Då utväxlades det första telesamtal mellan Sverige och USA via en telesatellit och som synes skedde det med Ericofonens hjälp. Nu var det förstas inte alldeles så enkelt att ordna förbindelsen mellan Lidingö och Alameda i Californien. För att vara på den säkra sidan höll man t. ex. linjen till London öppen i nära en timme i väntan på det magiska klockslaget. Men alla teknikens underverk skötte sig perfekt och på utsatt tid kunde Lidingös DK-ordf. Igor Holmstedt hälsa på Alamedas f. borgmästare. På bilden har söta Lidingö-flickan Anita Dalén just övertagit Ericofonen för några historiska teleminuter.

LM-fabriken i Söderhamn har haft besök av landshövdingen i Gävleborgs län, John Lingman. På bilden ovan visar disp. J Ericsson, t. v., några detaljer för landshövdingen med fru under rundvandringen på verkstaden.

Generaldirektören för Iraks PTT Abdul Jabbar Ismail har gästat Sverige och LME. På bilden t. h. ses han tillsammans med chefsingenjör M A Usama, i mitten, och general M A Baghdadi, t. h., under besöket på HF:s utställning.

Colombia hade till helt nyligen en kvinnlig kommunikationsminister. Hennes namn var Esmeralda Uribe Arboleda. Ett av hennes kommunikationsmedel var som synes Ericofonen. Ovan t. v.

Karlskrona — och L M Ericssons fabrik där — har haft brittiskt flottbesök. På bilden ovan visar ingenjör Klingvall några koordinatväljare för personal från jagaren Decoy vid rundvandringen på fabriken.

I Yala i Thailand har en ny telefoncentral utrustad för 1000 linjer enligt LME:s ARF-system tagits i bruk. Vid den officiella invigningen hölls en ceremoni under vilken ett antal munkar bl. a. välsignade den nya stationen. T. v.

Vid årets underhållskonferens i Stockholm under tiden 4—8 juni var de flesta latinamerikanska telefonförvaltningarna representerade samt därtill den svenska telefonförvaltningen. Konferensen behandlade liksom föregående år det »integrerade underhållet»; metoder och hjälpmedel för en rationell övervakning och kontroll av telekommunikationsanläggningars funktion.

I samband med konferensen anordnades en specialutställning »Maintenance 62», vid vilken visades de utrustningar som beräknas ingå i ett rationellt underhåll av LME:s automatiska telefonstationer.

Efter konferensen anordnades en rundresa till de lokala telefonförvaltningarna i Göteborg, Aarhus, Odense och Köpenhamn. I Köpenhamn besöktes även vissa av det danska post- och telegrafväsendets anläggningar för interurban-telefoni.

16 förvaltningar och företag hade sänt delegater till årets konferens. Därtill deltog som observatörer representanter för det svenska flygvapnet. Föredragen och förhandlingarna fördes på spanska och engelska med simultantolkning mellan dessa båda språk.

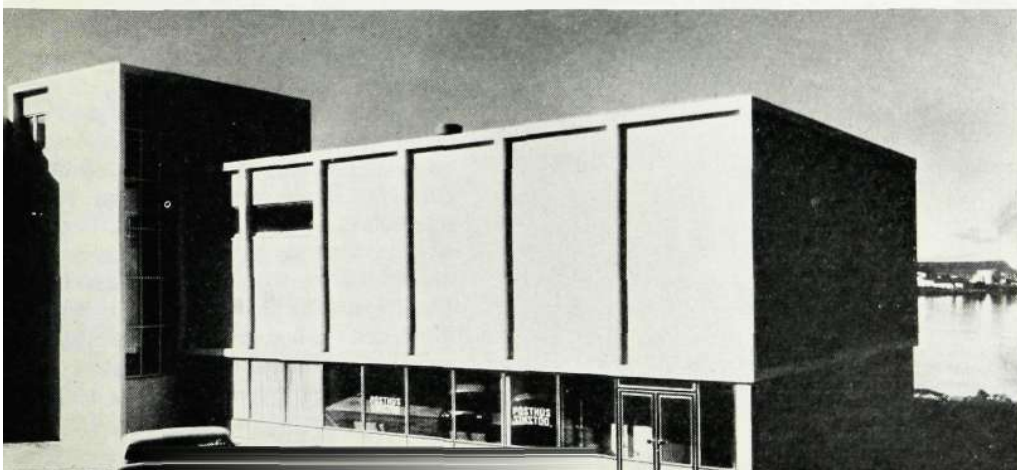
Konferensdeltagarna hade även tillfälle att bese Wasa-varvet, där en av regalskeppet Wasas kanoner väckte berättigad uppmärksamhet.

En ny automatisk telefoncentral på 3 000 linjer enligt L M Ericssons AGF-system sattes i drift i juli i Colón, Panama. Det första telefonsamtalet över den nya växeln ringdes av republikens president Roberto F Chiari. Vid invigningsbanketten överlämnade verkställande direktören i Cia Panameña de Fuerza y Luz, som utfört montaget, T E Oglesby till president Chiari, t. h. på bilden, en Dialog med presidentens monogram. T. v. vicepresident J D Bazán och direktör Velarde.

Ett avtal har träffats mellan L M Ericsson och Compañia de Teléfonos de Guayaquil om utökning av den automatiska telefontrafiken med stadens förorter. Avtalet avser installation av 1 000 linjer och införande av automatisk långdistanstrafik till huvudstaden Quito och andra platser i Ecuador. På bilden från undertecknandet syns från vänster utrikesminister dr Francisco Acosta Yépez, guvernören för provinsen Guayas Alejandro Aguilar Ruilova, notarius publicus dr Juan de Dios Morales Arauco, LME:s representant ingenjör Sven Wenhammar och dr César Palacio Garcia.

LME har levererat en ARF-station på 2 000 linjer till Hafnarfjörður på Island. Huvuddelen av stationen togs i bruk redan i våras, men då återstod ännu monteringen av några relästationer.

Lyckolotteri gav LM-kvinna bil

Gladast av alla LM-are var säkerligen fru Anne-Charlotte Leijon, Ut, en dag i juni i år. Då damp nämligen ett brev ned i hennes brevlåda och meddelade att hon blivit ägare till en splitter ny Saab-bil. Brevet kom från Svensk Damtidning och Saaben var första pris i ett stort lyckolotteri.

I finaltävlingen gällde det att lista ut vilka kappsäckar som skulle skickas till vem av fem namngivna personer i utlandet genom att få en titt i de olika kappsäckarna. Dessutom skulle en slogan författas. Den fick vara på högst 25 ord och orden kvinna och bil måste ingå. 16 deltagare kämpade i finalen men fru Leijon utgick alltså som segrare och det gjorde hon med följande slogan: Snabbare – lättare – roligare – Mera tid att vara kvinna – Med bil.

Nå skall man vara rättvis, hade maken, ingenjör Herbert Leijon, också på Ut, en hand med i spelet, bekänner fru Leijon.

– Vi hjälptes båda åt och det gick ju vägen. Det blev faktiskt dubbel glädje för vi hade sparat till en bil en längre tid. Till jul hade vi tänkt att köpet skulle bli av och så fick vi då en bil i present ett halvår tidigare. Undra på att vi blev glada. I synnerhet som vi bor i Hagsät-

ra och därmed har ganska besvärliga resor till och från arbetet om vi måste anlita de allmänna kommunikationsmedlen.

Naturligtvis hoppades vi på vinst när vi skickade in lösningen men det är klart att det ändå blev en jättestor överraskning när jag öppnade brevet och läste orden: Ni är ägare till en Saab.

En vecka senare fick vi hämta bilen och först då fattade jag väl riktigt att jag vunnit.

Tyvärr så hade redan en del av semestern gått åt men en vecka för en premiärtur till Danmark i den nya ägandes bilen blev det i alla fall.

På bilden makarna Herbert och Anne-Charlotte Leijon vid vinstbilen.

LM-arna i Visby företog i mitten på juni en lyckad utflykt till Karlsö. Man samlades vid den s. k. Oskarsstenen utanför Visby ringmur för färd till Klintehamn, där en fiskekutter väntade för sjöresan ut till Stora Karlsö. Sedan barn och vuxna stuvats ombord kunde kuttern kasta loss i ett strålände väder.

Efter cirka 45 minuters sjöfärd synes lilla Karlsö på inte allt för långt håll. Kikarna kom väl till pass och senare också kamerorna. Efter ytterligare en halvtimme kunde man så kliva iland på Stora Karlsö. Väl iland blev det kaffe och så några förmaningens ord om var man får gå och vad man inte får röra på denna fridlysta ö. I sällskap med en förman som tidigare varit guide på ön var det ingen konst att starta rundvandringen. Så började äventyret. Man gick utmed stranden och fick under förman Ericssons föreläsning reda på allt om öns grottor med historiska minnen, det underbara fågellivet, vilket också studerades på närmare håll i ett hus som upplåtits till fågelmuseum, sällsynta blommor och örter etc.

Efter middag fick så de fiskintresserade pilka torsk under kaptenens kommando utanför ön. Med spant intresse drogs det i pilkarna runt båten men fisken var tunnsådd. Endast ett tiotal lyckades man dra upp innan det blev dags för hemresa, men ingen var ledsen för det.

LM-are i Visby på utflykt

På bilden ovan embarkerar LM-arna fiskekuttern i Klintehamn. T. v. två av de många grisslorna i Västerberget, som resenärerna fick stifta bekantskap med.

TRÅDSTUMPAR

NY TELEFONVÄXEL VID HF — TIME-INTERVJU MED
VD — LM-INTRESSE HOS SKOLBARN I KARLSKRONA

Telefonapparater inom Aktiebolaget L. M. ERICSSON & Co:s telefonnät.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78
79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104

Omkring sekelskiftet hade Aktiebolaget L M Ericsson & Co 55 anknötningar till den interna telefonväxeln. Hela telefonkatalogen som upptog 124 namn fick rum på ett enda blad — se bilden ovan. I dag har den automatiska telefonväxeln av koordinatväljartyp vid HF 1 500 anknötningar och cirka ett 80-tal inkommande och utgående linjer. Den interna telefonkatalogen omfattar ett 60-tal sidor.

Ändå har HF redan vuxit ur telefonväxeln. När den nya kodväljarväxeln kopplas in ökas antalet linjer till 2 000. I realiteten innebär det visserligen att linjeantalet endast ökar med 500 men genom att använda linjeansvarare kan antalet abonnenter ökas till 4 000. Nu först tas dock endast cirka 2 500 nummer i anspråk. Dessutom utökas antalet inkommande och utgående linjer till 90, vilket ger bl. a. stora utökningsmöjligheter. Men den nya växeln för med sig många andra fördelar. Här skall endast nämnas återanropet. Detta innebär att om något nummer är upptaget kan man slå en viss siffra och sedan får både den uppringde och uppringande signal när linjen är ledig.

Samtliga apparater får nya nummer och det innebär givetvis en helt ny intern telefonkatalog. För att få plats med alla nya abonnenter har den utökats med tio sidor och omfattar nu alltså 70, en avsevärd utveckling sedan sekelskiftet.

LM Ericsson har den senaste tiden rönt en smickrande uppmärksamhet utomlands. Bl. a. återfinns i julinumret av Time en artikel om LME.

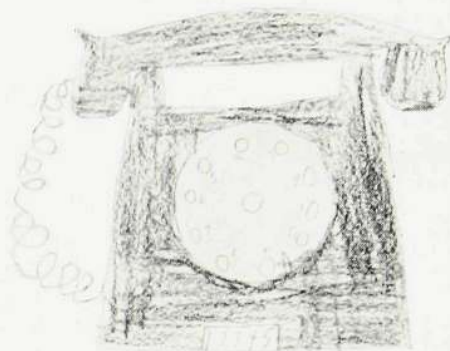
»För amerikaner är telefonbranschen detsamma som A T & T (American Telephone & Telegraph Co). Men i åtskilliga andra länder tänker man först på L M Ericsson. A T & T:s vinst under andra kvartalet i år — 358 milj. dollar — är dock större än LME:s tillgångar — 316 milj. dollar», skriver tidningen bl. a. Så berättas om LME:s utveckling sedan starten. Om VD Sven T Åberg berättas att han är en ovanligt skicklig förhandlare på fem språk, svenska, engelska spanska, franska och tyska. »LM:s framgångar», säger VD enligt Time, »beror på goda produkter och stort tålamod.»

Vidare konstateras att LM är berömt för sina fantasirika produkter, bl. a. den automatiska lokalväxeln ARD med återanrop samt Ericofonen.

Sedan 1951, fortsätter tidningen, har LME ett amerikanskt dotterbolag, North Electric Co i Ohio, som säljer till många av de 4 000 oberoende telefonbolagen i USA och som i fjol uppnådde en försäljning för 35,9 milj. dollar.

»Men dir. Åberg hoppas ingenting av USA-marknaden. USA ligger etta i världen ifråga om telefontäthet — 40,8 telefoner per 100 invånare. Hans verkliga hopp står till Västeuropa, som för att nå upp till USA:s nivå måste köpa ytterligare 140 milj. telefoner.

LM Ericsson har nu fabriker i tre EEC-länder. Ett telefonspäckat Europa är enligt dir. Åberg en säker sak på lång sikt», slutar Time.

Ovanstående teckning fick KA-fabriken i våras. Den kom från fyra elever i Saltöskolan med följande brev: »Goddag! Vi heter Margareta, Maj-Lis, Lars och Kjell. Vi går i klass 3 c i Saltöskolan. Vi håller på med hembygdskunskap. Då läser vi om industrierna i Blekinge. Vi skulle vara mycket tacksamma om vi kunde få några bilder eller modeller på någonting ni tillverkar. Adjö!»

Naturligtvis hörsammades de unga elevernas bön och en samling detaljer från KA:s telefontillverkning skickades omgående.

Pristävlingen

Sommarens pristävling vållade tydligen en hel del huvudbry. Många svar har kommit, de flesta fel men några rätt. Den värsta stötestenen blev trumpettelefonen. Många har ringat in snöret men få upptäckte att vi försätligt pluggat igen trumpeteten.

De först öppnade rätta lösningarna hade sänts in av Roland Hagermo, T/Krb, Britt-Marie Rehnberg, Box 413, Norrala och Arne Karlsson, Kungsholmsgatan 16, Stockholm. 35, 25 resp. 15 kronor kommer på posten.

VILL DU

lära dig dansa folkdans? Gå då med i LME:s folkdanslag, som leds av Gunnar Persson, HF/ZbpC. Höstkursen började den 11 sept. 1962 och pågår till mitten av december. Vi håller till i Midsommargården, tisdagar mellan kl 17.30 och 19. Anmälningar mottas av Gunnar Persson HF, tel 227.

VÄLKOMMEN!

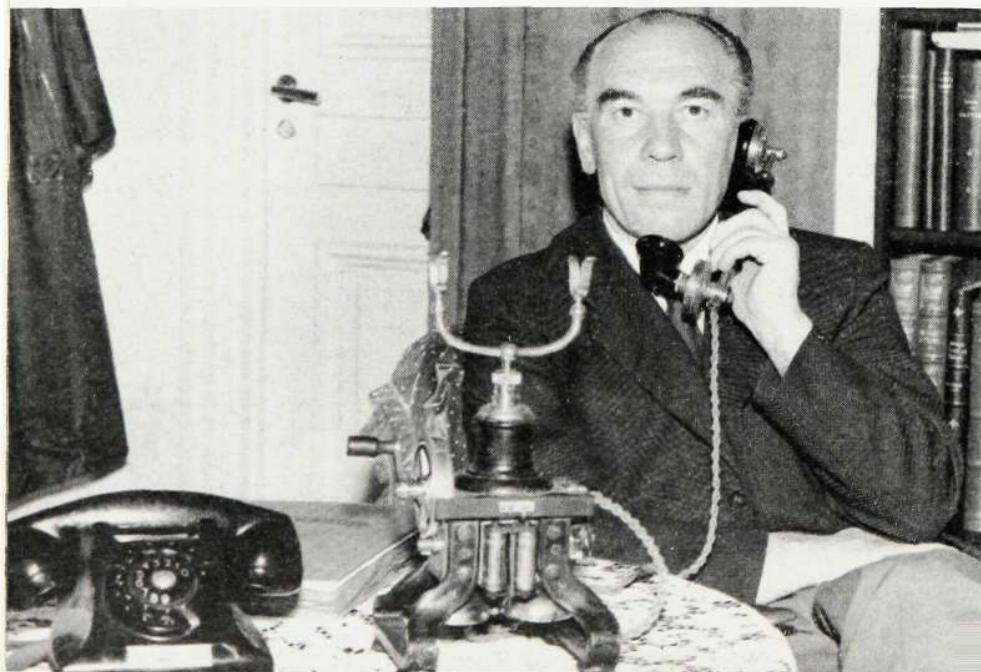

Har ni möjligen någon gammal telefonapparat eller telet litteratur hemma som ni inte vet var ni skall göra av?

Frågan kommer från en teletintresserad SJ-are, Bonde Berg med adress Bondegatan 11, Stockholm. Han är en ivrig samlare sedan ett 20-tal år och i hans lägenhet inryms nu ett 55-tal apparater och åtskilliga hyllmeter telet litteratur, omfattande allt från telefonkataloger från sekelskiftet till tidningsurklipp.

Samlarintresset är mycket gammalt, nästan lika gammalt som jag själv, berättar f. hälsingborgaren, Bonde Berg. Redan när jag var liten grabb och såg televerkets arbetare med den gamla ABV 112 väcktes min håg till apparater. Men det var först 1939 som samlarintresset slog ut i full blomning. Som alltid när man samlar på gamla saker blir det så småningom en ren mani. Tyvärr är det svårt med utrymmet. Så mycket av mina samlingar får ju inte plats i en liten lägenhet och det för med sig att myc-

Telefoner SJ-mans intresse

ket måste ligga nedpackat på vinden. Det tycks vara stört omöjligt att få tag i en hobbylokal där man skulle kunna ordna ett museum.

Och det är beklagligt, ty det finns många fina nummer i Bonde Bergs samlingar vilket torde framgå av bildsvepet.

Överst visar Bonde Berg att den gamla väggapparaten fortfarande fungerar. På bordet några av rariteterna, främst bordsapparaten »Taxen» från 1892 och en »trumpettelefon» från 1878.

Därunder en provkarta på telefonkataloger. Längst upp till vänster katalogen för Malmö år 1931. Som synes fick alla Malmö-abbonnenterna plats i en katalog på den tiden.

Gammalt och nytt. För vanliga telefonsamtal använder Bonde Berg givetvis den vänstra apparaten. Men när han börjar bli kaffesugen lyfter han »Taxens» lur och »ringer upp köket».

HF-are samlar naturskulpturer

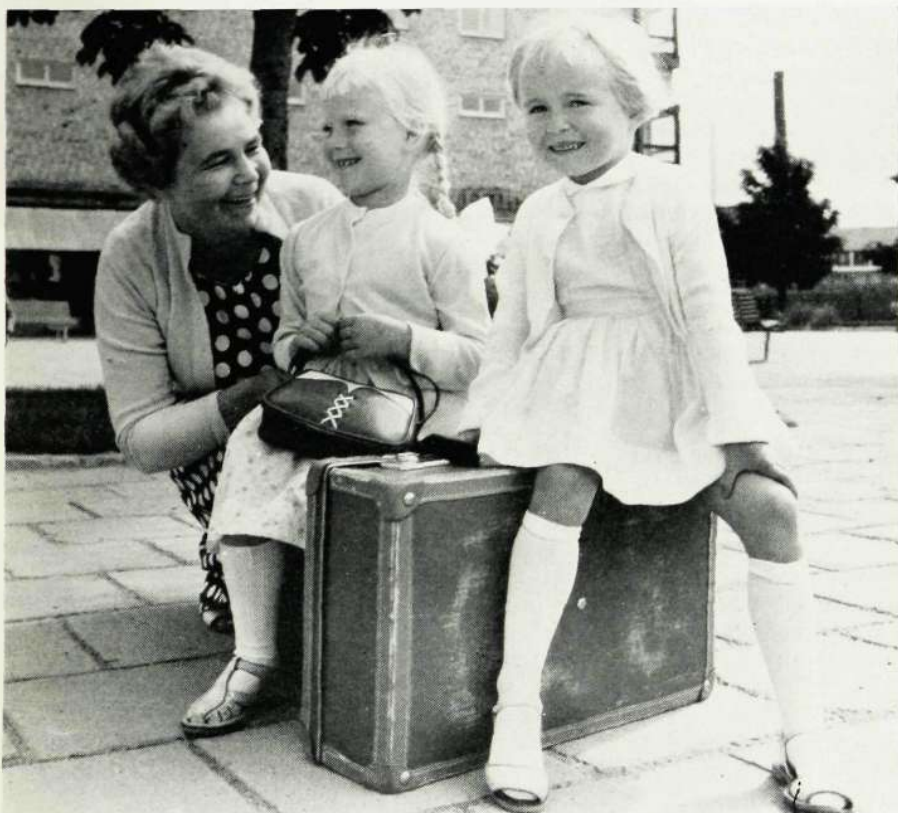
En lika trevlig som ovanlig hobby har Axel Swahn, Vt 07, skaffat sig. Han samlar nämligen naturskulpturer. Det började han med redan under beredskapsåren och har under årens lopp fått en riktigt fin samling.

Axel Swahn är en passionerad skärgårdsdyrkare och under de många strövtagen i naturen ute vid sommarstugan

har han hittat de mest fantastiska naturskulpturer. Många skärgårdstallar har av de hårda vindarna fått sina rötter och grenar formade till naturtrogna avbildningar av djur och föremål. Och de tacksammaste exemplaren har förstås hemförts av hr Swahn, som i många fall bara haft att barka av dem och sätta på en sockel. Några gånger har han måst

hjälpa naturen på traven med några ögon eller en mun. Och därvid har han givetvis haft god hjälp av sin yrkesskicklighet som snickare.

På bilden visar hr Swahn upp några av sina skulpturer. T. v. en hund som lyfter på bakbenet. Lyktstolpen är dock hemmagjord. Till höger står en älgkalv på spinkiga ben ovanpå en garnkorg, som tidigare var en gammal utväxt på flera kilo på en ek.

LM-barn på Resarö

Som vanligt har två omgångar LM-barn i sommar fått njuta av sol, värme och salta bad vid LM:s barnkoloni på Resarö. Nå, det där med sol och salta bad blev det väl inte så mycket av, i varje fall för första omgången som hade otur med vädret. Och förresten så där särdeles mycket värme var det väl inte heller. Men skoj hade man med både inom- och utomhuslekar. Frisk luft fanns det ju dessutom obegränsad tillgång på.

Kolonins föreståndarinna, fru Ingrid Odén, berättar att man haft det bara bra. Inga olyckshändelser av allvarligare art och trots rätt mycket ruskväder var barnen friska, förutom smärre förkylningar.

Kolonimånaden gick fort, kanske inte tillräckligt fort för längtande mammor och pappor, men så blev återseendets glädje desto större när barnen friska och solbrända återbördades till mamma. Vilket framgår av bilden.

Karaktärsbedömning i forna dagar

Rätt man på rätt plats har i alla tider varit ett rättesnöre för alla kategorier av personalbedömare. I dag har det blivit en ren vetenskap att analysera och testa en platssökande. Men redan på Ludvig XIV:s tid ägnade man sig åt karaktärsbedömning även om man då fick reda sig utan psykologins hjälp. »Förberedelse till fysonomikens studium» heter en bok av Ludvig XIV:s rådsherre och livmedikus Cureau de la Chambre. Den utkom 1825 på svenska och kan betraktas som en antologi av en del utländska skrifter i karaktärsbedömning och andra mindre exakta vetenskaper. KMW:s personalchef äger ett exemplar och har låtit KMW-bladet ta del av det tankvärda innehållet.

»Orätt hade den som förebrådde naturen att hon ej på människans bröst anbragt ett fönster, hvarigenom man skulle kunnat läsa hennes dolda tankar och upptäcka hennes hjertas hemliga drifjedrar.

Om än alla hjertats vinklar öppnade sig för våra ögon skulle vi ej se något deruti; naturen har gifwit oss helt andra medel att utforska våra medmänniskors hemliga böjelser.

Pannan och munnen förråda våra tankar och lyckas äfwen förställningen så beslä panna och ögonen munnen med lögn.

Med ett ord: människans själ målar sig i hennes yttre. Det behöfs inga fönster för att göra hennes rörelser, passioner och wanor synliga. I tydliga karakterer läsas de på hennes ansigte, i hennes händer och i hennes sätt att föra sig.»

Så konstateras att mannen av naturen är eldig och torr. Eldigheten ger honom styrka, driftighet, åtrå efter beröm, själsstorhet, öppen hjärtighet, frikostighet, godhet och rättvisa, medan torrheten ger självständighet, omdömesförmåga, tålmod och ihärdighet.

Om eldigheten blir alltför stark förbyts driftigheten i oförvägenhet, begäret efter beröm i stolthet, själsstorheten i övermod, frikostigheten i slöseri och rättvisan i stränghet. Är däremot mannen för torr intar hårdhet och känslolöshet rådighetens plats. Till ett fullkomligt temperament erfordras en lycklig blandning samt en måttlig grad av hetta och torrhet.

Vidare fastslås att mannen varken bör vara för stor eller för liten, för fet eller för mager, och alla hans kroppsdelar bör äga den skönaste likformighet sinsemellan.

»En tjock hals, starka köttmuskler och stora extremiteter vittna om kroppslig och intellektuell styrka.

En fyrkantig panna, en något tjock näsa, mindre afrundade läppar, en bredare haka utwisa själstorhet och ståndaktigt mod.

En hög rak statur, upprättstående ögonbryn, en ädel gång och lifliga ögon utmärka ryktbarhet.

En fyrkantig panna och ett fyrkantigt ansigte äro tecken till wishet, beständighet och rättvisa.»

En annan författare bidrager med skriften »Konsten att av Fysiognomiken bedömma Menniskor». Vi saxar:

Om håret

Långt och slätt hår, ljust till färgen och lent som silke, finner man hos menniskor som äro timida, fredsälskande, i allmänhet omtäckta och utan bestämd karakter.

Tjockt, strått och torrt hår har den kraftfulla, stolta, oförsagda, för oroligheter och djerfwa handlingar benägna menniskan, som icke sällan eger mera lycka än förstånd.

En skog af hår betäcker den högmodiges, fåfänges och praktlystnes panna och tinningar. Strått och krusigt som ull är

deras hår hwilka hafwa swår fattningsgåfwa samt äro fallne för wrede, svek och bedrägeri.

Med yfwigt hår äro de utswäfwandes och sedeslöses hufwuden betäckta. Röd-håriga hufwuden undviker man gerna, såsom tillhöriga afundsjuka, illasinnade, bedrägliga, baktalande och anspråksfulla menniskor.

Svart hår antyder kroppslig och intellektuell styrka samt krigiska talanger. Menniskor som äro obeständiga i kärlek, liderliga, pratsjuka, Venus och Baccus dyrkare, hafwa gemenligen ända från ungdomen hwitt hår.

Om ögonen

Uppswällda ögon finnas förenade med lättja, afund, oblyghet, stolthet och förståndsswaghet.

Djupt liggande ögon som se skarpt och långt omkring sig äro misstänksamma, illasinnade, hetlefrade, omoraliska, bedrägliga och sluga menniskors tillhörighet.

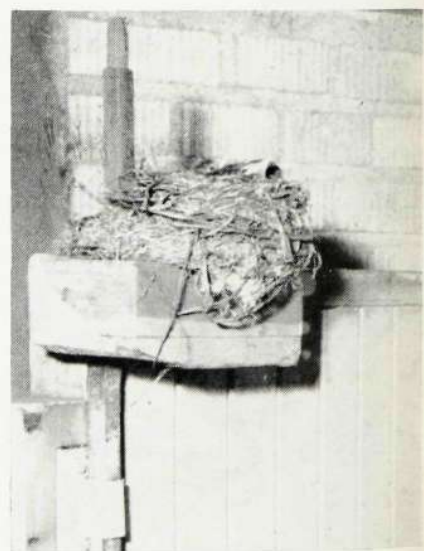
På framstående ögon igenkänner man rucklaren, som förslöser sin tid och sina

Forts. på sid. 80

Starfamilj hyresgäst i KA

En starfamilj fattade i våras kärlek till Karlskronafabriken och när det blev dags att bygga bo så tillägnade man sig en vrå av godsmottagningen. Som synes blev boet färdigt och ägg lagda och kläckta. Enligt vår rapportör så fann sig samtliga hyresgäster väl tillrätta. Trots det har de säkerligen inga planer på att använda godsmottagningen som året runt-bostad. Däremot kan det ju tänkas att man återkommer till våren.

På Sieverts Kabelverk fick förman S Jansson en skyddsling i våras. Det var en andhona som sökte en tillflyktsort i Sundbybergs-fabriken. Andhonan ordnade ett rede i en tunna med avfallsskrot och där lade hon också ägg. För att skydda äggen sköt hjälpsamma händer in en masonitskiva under redet och därmed hindrades äggen från att ramla ned i tunnans botten. Mat lade man ut på dagarna och tog bort den på kvällarna så att rättorna inte skulle komma fram och ofreda andhonan. Så småningom kläcktes äggen och de små andungarna fick en plåtlåda att plaska omkring i. Snart nog blev dock ungarna så stora att andmamman tog adjö och tras-

kade med ungarna till den närbelägna Bällstaån – tyvärr innan fotografen hann fram.

Till saken hör att det avfallsskrot som fanns i tunnans redan hade fått en köpare, men denne ville inte störa idyllen utan väntade på leveransen tills andhonan gav sig iväg.

Orientering om självskydd vid LM

Oavsett om Ni är civilförsvarspiktig, värnpliktig eller ej tillhör någon försvarsorganisation är det numera, enligt riksdagens beslut, Er skyldighet att i begynnelsekedet av ett eventuellt krig, taga hand om Er själv och Era anhöriga. Att sprida kunskaper om självskydd är därför ett viktigt led i vårt totalförsvar. Självskydd innebär bl. a. brandförsvar, olycksfallsvård och personligt skydd.

Personligt skydd

Utrymning skall ske av Stockholm och en del andra av våra större städer. Om inte var och en vet hur utrymningen skall gå till, vad man skall ha med sig, hur man skall resa och vart man skall resa, kan man själv och andra en dag kanske råka ut för stora svårigheter.

Brandförsvar

Erfarenheterna från andra världskriget, då brandstiftande medel av olika slag i väldiga mängder sattes in mot tätorterna, visar att befolkningen trots små resurser kunde uträdda nästan det otroliga för att hindra spridning av härigenom uppkomna bränder. Även om man mitt i ett katastrofcentrum vid ett ev. krig ej skulle kunna uträdda så mycket, kommer den enskildes förmåga att medverka och vidta både förebyggande och släckande åtgärder att bli än betydelsefullare.

ABC-stridsmedel. Kännedom om atomvapen samt biologiska och kemiska stridsmedel och skydd mot dem hör även till personligt skydd. Alla måste vi, var vi än bor, lära oss hur vi skall få bästa möjliga skydd mot strålning från radioaktiv beläggning. I samband med stormakternas pågående atombombsexperiment föreligger – trots att krig ej råder – risk för att vårt land under vissa atmosfäriska förhållanden redan nu kan utsättas för radioaktivt nedfall.

Skyddsrum byggs som komplement till utrymningsplanerna. Om de skall ge avsett skydd krävs att de människor, som skyddsrummen är avsedda för, har vissa kunskaper om skyddsrummens iordningställande, förberedelser för vistelsen där och om de åtgärder man kan vidta för att bryta sig ut ur skyddsrummet, om man blivit instängd.

Alarmsignalerna bör alla känna till.

Låt oss räkna upp några av de frågor man plötsligt kan ställas inför:
Är jag civilförsvarspiktig?
Känner jag innebörden av civilförsvarets larmsignaler?

Vad skall jag göra vid order om utrymning?

Vad skall jag taga med?

Vart skall jag och mina anhöriga taga vägen?

Skall vi använda bil, buss, tåg eller båt?

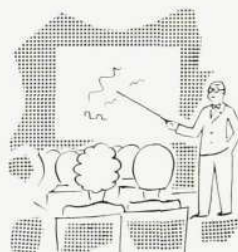
Hur skall jag bete mig vid eventuell radioaktiv beläggning?

Kan jag äta livsmedel som utsatts för radioaktiv bestrålning?

Att veta svaren på sådana frågor är självskydd.

Det spända läge som råder runt om i världen motiverar verkligen att vi sätter oss in i vad vi och våra anhöriga skall göra i händelse av att hotet mot vår säkerhet ytterligare skulle ökas.

Från många håll har man frågat om företaget ville ordna en orientering om självskydd. Med anledning härav ordnades på försök i våras en orientering i personligt skydd för en mindre grupp anställda vid HF, däribland representanter för personalorganisationerna. Samtliga deltagare ansåg denna information så intressant och värdefull att man föreslog att alla som arbetar på HF borde få tillfälle att delta i något liknande.

I samråd med Sveriges Civilförsvarsförbund kommer därför under höstens lopp att vid HF ordnas en helt kostnadsfri, koncentrerad orientering i personligt skydd samt ev. senare – om intresse föreligger – även orienteringar om sjukvård och brandskydd.

Vid en del koncernföretag ha liknande orienteringar redan hållits och fått stor anslutning. Vid andra pågår förberedelser.

För vårt verkskydd, som är under omorganisation, ordnas senare särskild utbildning.

Om orienteringarna, som även omfattar visning av film, bilder och demonstrationer, kommer närmare detaljer att medelas på HF:s anslagstavlor.

Nils Sköldberg

Olycksfallsvård

Många människor kommer att skadas så att det fordras ett omedelbart ingripande för att häva livsfaran. Utgången kan bero på Er. Här gäller det att äga kunskaper om konstgjord andning, blodstillning och chockbehandling. Det kan och bör alla lära sig. En värdefull kunskap även i fred.

Sommarspelen 1962

Den andra stora massmönstringen av idrottande LM-are för året var de s. k. sommarspelen. Tävlingsarna omfattade fotboll, fri idrott och varpa. Tävlingsplats för fri idrott och varpa var Kristinebergs trivsamma idrottsplats, medan fotbollen med undantag för finalen fick hålla till på sandplanerna på St. Mossen och Stadshagens idrottsplatser.

Arrangörerna för årets sommarspel hade nog väntat ett massdeltagande i stil med vinterspelen, men en ledig sommarlördag kan locka till mycket annat än idrottstävlingar. Tydligt är att man till kommande år får försöka komma med något nytt i fråga om tid, form och plats för tävlingarna.

Fotboll

Trots att några lag »backade ur» i sista stund samlade årets KCM 12 startande lag. Nya för året var Norrköping som gjorde en god debut i KCM-idrotten och är välkomna tillbaka.

Efter en del förberedande matcher var det klart för slutspelet lördagen den 30 juni, med final på söndagen. Det var som vanligt lagen utom Stockholm, som var de bästa och värdiga finallag i år var Karlskrona och Göteborg. Karlskrona var det bästa laget och det var aldrig tal om vart segern skulle gå. Med resultatet 2-0 hemfördes segern och det får man nog säga var ett rättvist resultat.

Karlskrona visade därmed upp sin goda klass i lagidrotterna där de under året hemfört tre segrar i handboll och en i fotboll.

Fri idrott

Anmälningslistorna till årets KCM upptog massor med namn men tyvärr var det som vanligt en del »okynnesanmälningar», som förorsakade arrangörerna en mängd onödigt arbete.

Att deltagarantalet kanske inte var så bra som väntat kan bero på mycket. En bidragande orsak var nog för Karlskronas del de civila tävlingarna på hemorten.

För att börja med damklassen så var den i år synnerligen välbesatt trots avsaknad av KA. Mästerskapen fördelade sig rättvist och ingen kanske bör framhållas framför den andra. Det går kanske trots allt att få fart på damidrotten. Vi väntar och hoppas på ännu bättre anslutning till kommande tävlingar.

Seniorernas stora namn var Ivan Garenyi från HF med tre segrar, samt Taisto Raisma, KV, och Östen Edlund, HF, (landslagsmannen) med två segrar vardera. Garenyi svarade för övrigt för ett KCM-rekord i höjdhopp, där han slog det 17 år gamla rekordet på 1,81 med 1 cm.

I Y. oldboys klassen var det Stephan Kullberg, HF, tidigare landslagsman på 400 meter och numera sekreterare i idrottsförbundet och en av LM:s bästa skyttar, som var det stora namnet med tre segrar.

Ä. oldboys såg många »gamlingar» i de olika grenarna. Man slutar aldrig att förvånas över den spänst som fortfarande finns lagrad hos många. Uno Jehler »kom tillbaka» och visade upp sitt höjdhoppskunnande. Resultatet blev givetvis ett nytt mästerskap. Finns det någon äldre mästare i fri idrott?

K E Ekman utökade plakettskörden med ytterligare två och Börje Rosell hemförde sitt obligatoriska mästerskap i diskus.

Juniorer

I den synnerligen magra juniorklassen var Olle Holm och Mats Liljegren de bästa med två mästerskap per man.

Varpa

Varpan omfattar numera två klasser, kulvarpa och cm-varpa. Tack vare det ökade intresset för varpa på våra företag och med ett nytillskott från Visby var det i år massdeltagande med sju startande lag.

Segrare i kulvarpa blev HF:s lag W Ericsson/E Nordfeldt som i finalen besegrade Visby lag I med 12/7, 9/12,

12/6. Wicke Ericsson hemförde med denna tävling sitt tolfte KCM i varpa.

Tävlingen i cm-varpa hemfördes av E Johansson från SRA med E Nordfeldt, HF, på andra och W Ericsson, HF, på tredje plats.

Prisutdelning avslutade tävlingarna. Prisskörden var som vanligt av god klass och arrangörerna ber att få framföra ett tack till donatorerna.

Resultat:

Fotboll

Norrköping-FÖB	WO till Norrköping
SRA-Söderhamn	0-3
Gröndal-SKV	1-3
KV-HF	0-9
BA-DKB	1-5
Söderhamn-Norrköping	1-1
Vinst för SÖ på straff	
Karlskrona-SKV	0-3
HF-Katrineholm	4-0
Göteborg-DKB	2-1
Karlskrona-Söderhamn	3-0
Göteborg-HF	1-0

Final

Karlskrona-Göteborg	2-0
---------------------	-----

Fri idrott

Seniorer

100 meter final

1) T Raisma, KV, 11.6, 2) Ivan Garenyi, HF, 11.6, 3) Staffan Johansson, FÖB, 11.6.

400 meter (6 startande)

1) Ivan Garenyi, HF, 54.9, 2) A Åberg, HF, 55.9, 3) Staffan Johansson, FÖB, 56.3.

I 500 meter (4 startande)

1) Bertil Andersson, HF, 4.33.2, 2) A Åberg, HF, 4.34.0, 3) G Casparsson, G-bg, 4.37.8.

Koncernmästare i höjdhopp i klassen ä oldboys blev inte oväntat den spänstige 57-åringen Uno Jehler, HF. Ovan.

Tre koncernmästare från HF. Fr. v. junioren Olle Holm, koncernmästare på 100 m och i längdhopp, y oldboy Stephan Kullberg, segrare på 100 m, i höjdhopp och längdhopp, samt ä oldboy K E Ekman som vann 100 m och längdhopp.

Längdhopp (9 startande)

1) Ivan Garenyi, HF, 6.36, 2) A Åberg, HF, 6.29, 3) Olle Holm, HF, 6.09.

Höjdhopp (5 startande)

1) Ivan Garenyi, HF, 1.82, KCM-rekord, 2) P O Köhler, HF, 1.60, 3) R Hänninen, HF, 1.55.

Kula (6 startande)

1) Östen Edlund, HF, 13.67, 2) Taisto Raisma, KV, 13.42, 3) R Hänninen, HF, 11.54.

Diskus (5 startande)

1) Östen Edlund, HF, 46.74, 2) Gösta Steen, G-bg, 40.30, 3) Taisto Raisma, KV, 40.29

Spjut (6 startande)

1) Taisto Raisma, KV, 57.02, 2) T. Laukknen, SKV, 46.28, 3) R. Hänninen, HF, 45.66.

Å. oldboys

100 meter (4 startande)

1) K E Ekman, HF, 12.4, 2) Börje Rosell, HF, 13.7, 3) John Holtz, SKV, 14.4.

1 500 meter (2 startande)

1) Conny Näsholm, HF, 5.11.0, 2) Börje Rosell, HF, 5.38.3.

Längdhopp (4 startande)

1) K E Ekman, HF, 5.07, 2) Börje Rosell, HF, 4.80, 3) Uno Jehler, HF, 4.35.

Höjdhopp (4 startande)

1) Uno Jehler, HF, 1.45, 2) Gustav Persson, KV, 1.40, 3) Börje Rosell, HF, 1.30.

Kula (6 startande)

1) Oskar Siik, HF, 10.80, 2) K E Ekman, HF, 10.69, 3) Börje Rosell, HF, 9.24.

Diskus (6 startande)

1) Börje Rosell, HF, 32.58, 2) Oskar Siik, HF, 28.69, 3) Bertil Bååth, KV, 26.04.

Y. oldboys

100 meter (5 startande)

1) Stephan Kullberg, HF, 12.0, 2) Einar Karlsson, HF, 12.7, 3) E Fors, GV, 12.8.

1 500 meter (3 startande)

1) Einar Karlsson, HF, 5.09.2, 2)

Sture Reslow, FÖB, 5.18.2, 3) Tore Carneberg, GV, 5.55.6.

Längdhopp (4 startande)

1) Stephan Kullberg, HF, 5.58, 2) Einar Karlsson, HF, 4.99, 3) Sture Reslow, FÖB, 4.76.

Höjdhopp (6 startande)

1) Stephan Kullberg, HF, 1.55, 2) Gösta Steen, G-bg, 1.45, 3) Sture Reslow, FÖB, 1.45.

Kula (5 startande)

1) Gunnar Blomberg, HF, 11.84, 2) Gösta Steen, G-bg, 10.15, 3) Sture Carebrandt, SKV, 8.91.

Diskus (5 startande)

1) Gösta Steen, G-bg, 40.09 KCM-rekord, 2) Gunnar Blomberg, HF, 37.90, 3) Sture Carebrandt, SKV, 29.16.

Juniorer

100 meter (2 startande)

1) Olle Holm, HF, 12.1, 2) Bertil Yvling, HF, 12.1.

1 500 meter (4 startande)

1) Mats Liljegren, SKV, 4.30.8, 2) Bertil Yvling, HF, 4.33.0, 3) Arne Håkansson, HF, 4.38.0.

Längdhopp (4 startande)

1) Olle Holm, HF, 6.24, KCM-rekord, 2) L B Weibe, HF, 5.32, 3) Stig Skytte, KV, 5.02.

Höjdhopp (4 startande)

1) Mats Liljegren, SKV, 1.65, 2) Olle Holm, HF, 1.50, 3) Stig Skytte, KV, 1.50.

Kula (3 startande)

1) Stig Skytte, KV, 9.57, 2) L A Westerberg, HF, 9.44, 3) Olle Holm, HF, 7.12.

Diskus (3 startande)

1) L A Westerberg, HF, 31.06, 2) Mats Liljegren, SKV, 25.45, 3) Olle Holm, HF, 22.06.

DAMER

80 meter (5 startande)

1) Ann-Marie Eriksson, HF, 11.5, 2) Marianne Gustavsson, HF, 11.5, 3) Inga Pettersson, KV, 12.6.

Längdhopp (5 startande)

1) Kai Hall, KV, 4.18, 2) Marianne Gustavsson, HF, 4.10, 3) Ann-Marie Eriksson, HF, 4.04.

Höjdhopp (6 startande)

1) Marianne Gustavsson, HF, 1.35, 2) Rose-Marie Lindman, Norrköping, 1.28, 3) Ann-Marie Eriksson, HF, 1.25.

Slungboll (9 startande)

1) Inga Lindgren, HF, 38.86, 2) Rose-Marie Lindman, Norrköping, 36.82, 3) Ann-Marie Eriksson, HF, 36.61.

Varpa

SRA 1 - Visby 1 ..... 12/6, 12/5
SRA II - KV 12/4, 12/0
Visby 1 - SKV ..... WO till Visby
HF - SRA 1 ..... 12/1, 12/0
Visby 1 - SRA II. . . 11/12, 12/11, 12/10

Final

HF - Visby 1 ..... 12/7, 9/12, 12/6

Centimeter varpa

1) E Johansson, SRA, 424 cm, 2) E Nordfeldt, HF, 558 cm, 3) W Eriksson, HF, 647 cm.

Fin idrottshall klar vid HF

Det var med stor saknad idrottsfolket vid HF och då i synnerhet fotbollsspelarna såg den stora sandplanen förvandlas till parkering och nybygge. En än större förlust blev det då bilarna intog den lilla men spelbara gräsplanen. I stället har nu de idrottande HF-arna fått en idrottshall.

Problemet har alltid varit stort när det gäller inomhusidrotterna och bordtennisspelarna har inte bara utkämpat hårda duster med varandra vid borden utan också kämpat med dem som svarar för städningen i matsalen bland skurtrasor och hinkar. Den nya hallen som har måtten 10 x 20 m och utrymme för omklädning, dusch och toaletter, kommer därför säkert att fylla en stor del av behovet av inomhuslokaler. Tyvärr kan den inte användas för handbolls- och tennisspel och även för badminton är takhöjden låg, men som träningslokal är den mycket användbar.

Fördelningen av tider för de olika idrotterna är ännu inte klar, men vad som i första hand kommer ifråga är bordtennis, gymnastik för damer och herrar, volleyboll, och i samband med damgymnastiken handbollsträning i mindre skala. Hallen kommer också att upplåtas för badminton och även mindre kända idrotter som t. ex. basketboll kan komma ifråga.

Hallen får även tjänstgöra som gymnastiklokal för lärlingsskolans elever som till kommande år troligen får gymnastiktimmor inlagda i schemat.

I mitten av september räknar man med att sätta igång och invigningstävlingar i bordtennis och volleyboll kommer då att anordnas.

Fyra koncernmästarinnor. Fr. v. Kai Hall, KV, Inga Lindgren, HF, Marianne Gustavsson, HF, och Ann-Marie Eriksson, HF. De vann resp. längdhopp, slungboll, höjdhopp och 80 m.

pengar och på en fräck blick och wid-öppna ögon den ogudaktige, den samvetslöse och den som är på väg att bli förfalskare eller något ännu sämre.

Små runda ögon antyda swaghet och lättrohet. Citrongula fläckar på ögonhvitans bewittna en häftig karakter medan röda ögon karakterisera grymma, stolta, hycklande fantaster.

Om näsan

En lång, smal näsa pryder lika wäl den lättfärdiges som den modiges ansigte. Den kloke och wise, den gode och redlige, eger en lång, nedtill något tjock näsa.

En bespottare, en wäldsamt, utswäfwande och elak människa prälar alltid med trubbnäsa. En krokig örnäsa förenar sig med föreställningen om en genialisk, en oförwägen och högdragen människa.

En lång och tjock näsa ses gerna av Lyckans Gudinna. Med spetseig näsa och magra läppar skildras girigheten.

En stubbg, tjock näsa antyder förmåtenhet, fallenhet för sinnliga nöjen, finhet och fåfänga. En röd näsa infinier sig gerna hos den godsinte och swage, hos fråssaren och drinkaren.

Af bästa slaget är en näsa af måttlig storlek, som nedtill widgar sig något, utan att öfwerskrida regularitetens gränser. Dess egare är alltid en trogen, tystlåten, verksam, fredsälskande, redligt tänkande och af naturen rikt utrustad själ.

Om skägget

Ett starkt, öfwerallt lika skägg är tecken till ett lyckligt sinnelag. Ett swagt, ordentligt kringströdt skägg förräder feghjertade böjelser. En man utan skägg är ingen man, en qwinna med skägg däremot är ingen qwinna. Denna prydnad är ej bestämd för det fina könet och der den omgifwer ett fruntimmers mun, der har ett eldigt temperament öfwerhand.

Om bröstet

Stort och bredt är den kraftfulla, friska och raska mannens bröst, och der det bär ett wäl formadt hufwud der finns förstånd, förenadt med styrka. En stor själ bor sällan i en liten, bräcklig kropp. Styrka erfordras för att uthärda sinnets och inbillningskraftens tröttande ansträngningar, och saknas den så måste tecken snart duka under.

Om magen

Den som har stor mage är ingen kostförsäktare, han har alltid god aptit för mat och dryck. Lättjans och fåfängans synder finna nåd för hans samvetes domstol. Arbetsamhet, stadighet och sundt människoförstånd förlikas wäl med en något bred mage.»

Skyttevinst mot Esselte

L M Ericsson deltog i slutet av juni i en skyttetävling mot Esselte. Lagtävlingen vanns av LME med 808 poäng mot 786 för Esselte. Däremot blev det Esselte som tog hem segern i veteran-klassen.

De bästa individuella resultaten:

Klass 1

1. Olsson A, LME, 100, 2. Lagergren, LME, 99, 3. Lindqvist, LME, 98, 4. Lundin, LME, 97, 5. Eggehorn G, LME, 94, 6. Norberg, Esselte, 94.

Klass 2

1. Tylebo, LME, 96, 2. Tuomenheimo, LME, 93, 3. Hjelm, LME, 93, 4. Dahl, Esselte, 92, 5. Bendrik, LME, 92, 6. Kullberg, LME, 91.

Klass 3

1. Ericsson B, LME, 85, 2. Waernlund, LME, 84, 3. Blixt, LME, 81, 4. Svensson A, LME, 81, 5. Dalqvist, LME, 81, 6. Andersson E W, LME, 75.

Klass 4, 5, Vet.

1. Andersson S, Esselte, 92, 2. Sundberg, LME, 89, 3. Holmstedt, LME, 87, 4. Danielsson, LME, 85, 5. Kallén, Esselte, 85, 6. Gejman, Esselte, 85.

NYA PATENT

A följande uppfinningar gjorda inom koncernen har under tiden 16 maj-15 juli 1962 beviljats patent (förteckningen anger uppfinnarens namn och tjänsteställe, uppfinningens titel samt patentnummer):

Cap, R, tidigare HF/Us, Szarvas, G, tidigare HF/Us - Skiftregister - 180.138;

Jörgensen, A O, HF/Dht, Mogestad, F T, HF/Akg, Thysk, R N A, HF/AkgC - Anordning för att fästa en tråd på en lödtabb - 180.330;

Edström, N H, VÅ/UsdfC, Härlin, C-E W, VÅ/UsdfC - Signalanordning - 180.562;

Dahlblom, R A, HF/Cxa, Lillsunde, B, HF/CxdC - Kopplingsanordning för att vid inkommande trafik välja mellan olika typer av överdrag i beroende av abonnentledningens tillstånd - 180.645;

Fjällbrant, T T, MÖ - Anordning för åstadkommande av en förutbestämd, önskad fasvridning i en vägledare - 180.646;

Nilsson, N E, G/X/EN, Olofsson, A I, G/Xjs - För räkning av impulser avsedd reläkedja - 180.647;

Winroth, E F H, tidigare RMI - Provninganordning för trefasmätare - 180.656.

VI TACKAR

... för födelsedagshyllningar

Lars Bergman, HF/Aj
Dagny Cedwall, BA/Vas
Alf Holmgren, HF/Yfp
Gunnar Nilsson, HF/Vp

... för annan vänlighet

Marianne och Hans Bylund, HF/Zk
Marianne och Leif Englund, HF/Cjk
Frans Hübinger, HF/Vbv
Birgit och Per Jonsson, HF/Vbv
Inga och Rune Johansson, HF/Lnm
Kristina och Johnny Lind, tidigare HF/Ru
Vanja och Kåre Røiseth, HF/Zba och T/TVk

... för vänligt deltagande

vid min makes, Harry Eriksson, HF/Zms, bortgång

Ragnise Eriksson

vid min faders, Nils Hagberg, Televerket, bortgång

Sven Hagberg, VÅ/Fe

vid min makes, Ivar Larsson, KA/G/Ta, bortgång

Yvonne Larsson

Ett beklagligt fel

förekom i nr 2 i år. I artikeln om Snickeriet förr... och nu uppgavs felaktigt att tre bröder Lelki fanns med på den gamla bilden från hopsättningsavdelningen. I stället skulle det ha stått Johannes Lelki med sönerna Bernhard och Oskar. Det kan i sammanhanget nämnas att far och son, Johannes och Bernhard Lelki, samtidigt var ålderspensionerade. Johannes avled 1952 i 96 års ålder och Bernhard, som var född 1882, helt nyligen.

På bilden alltså längst t. v. fadern Johannes Lelki, därbredvid sonen Bernhard och sittande i mitten sonen Oskar.

FRÅN FÖRETAGS NÄMNDERNA

Faktureringen mer än fördubblad sedan 1952 *Betydande internationell expansion*

Det gemensamma sammanträdet med koncernens olika företagsnämnder ägde i år rum den 18 juni vid bolagets huvudfabrik i Midsommarkransen. Före sammanträdet hade ledamöterna möjligheter att bese bolagets nya utställning, där koncernen och dess olika verksamheter presenteras.

Det egentliga sammanträdet inleddes med att direktör Hugo Lindberg, som är ordförande i HF:s företagsnämnd, hälsade ledamöterna från koncernens 23 företagsnämnder samt representanterna från verkstäderna i Visby och Norrköping välkomna.

Dir. Åberg talade därefter om LME:s utveckling under den gångna 10-årsperioden och nämnde bl. a., att koncernfaktureringen har stigit från 490 mkr 1952 till över 1 148 mkr 1961, vilket innebär att faktureringen mer än fördubblats under perioden. Under samma tid har moderbolagets fakturering ökat från 212,9 mkr till 421,4 mkr, vilket i stort sett motsvarar en fördubbling. Den relativt sett större ökningen av koncernfaktureringen beror bl. a. på att ett par nya företag införlivats i koncernen.

De angivna faktureringsciffrorna anger faktureringsvärdena i respektive års penningvärde. Den inflation på ca 32 % som ägt rum under åren 1952-1961 motsvaras av en ungefär lika stor effektivitetsökning genom företagna rationaliseringar, varför faktureringsciffrorna kan sägas motsvara volymökningen.

Om kapacitetsökningen fortsätter i samma takt som under den gångna 10-årsperioden, kommer faktureringen om 10 år att vara ungefär dubbelt så stor som under år 1961. En fördubbling av faktureringen kommer emellertid inte att innebära att t. ex. antalet anställda och företagets golvyta fördubblas. Ökningen kommer att ske med en relativt mindre

insats av produktionsresurser, eftersom vi genom en fortgående automatisering och genom att utnyttja nya produktionsmetoder ständigt effektiviserar produktionsresurserna. Man kan även hålla för troligt att vi genom den tekniska utvecklingen i stor utsträckning kommer att arbeta med en ny teknik och med nya material för att tillgodose behovet av högkvalitativ telekommunikationsutrustning.

Koncernens vinst före kursdifferenser, vissa avsättningar och skatter har ökat från 56,4 mkr 1952 till 131,8 mkr 1961. Moderbolagets vinst, definierad på samma sätt, har under samma period ökat från 34,7 mkr till 84,9 mkr, vilket är en större relativ ökning än den koncernen uppvisar.

LME-koncernens bruttovinst, som den definierats ovan, utgör ca 12 % av faktureringen 1961. Motsvarande siffror som man känner till för LME:s stora konkurrenter på världsmarknaden utvisar att konkurrenterna har en bättre lönsamhet och därmed bl. a. större möjligheter till självfinansiering av verksamheten.

Koncernens skatter har från 1952 till 1961 ökat från 17,9 mkr till 51,8 mkr medan moderbolagets skatter under samma tid har ökat från 10,3 mkr till 30 mkr. Den relativa ökningen i detta avseende är ganska exakt lika stor för koncernen och moderbolaget.

Koncernens egna kapital (exkl. reserver i lager etc.) har ökat från 247,9 mkr år 1952 till 536,4 mkr år 1961. Moderbolagets egna kapital (exkl. reserver i lager etc.) ökade från 169,9 mkr till 364,4 mkr under perioden 1952-1961.

Antalet anställda i moderbolaget var 1952 ca 8 000 och 1961 ca 13 300. 1952 hade koncernen totalt ca 18 000 anställda och 1961 var siffran uppe i ca 36 000. Antalet anställda inom koncernen har

fördubblats under den aktuella 10-årsperioden. I jämförelse med konkurrenterna på världsmarknaden har LME-koncernen ett relativt litet antal anställda.

Inom den moderna högt avancerade telekommunikationstekniken krävs mycket pengar till forsknings- och utvecklingsarbeten. För att ett företag inom denna bransch skall kunna bära dessa kostnader krävs att företaget har en viss storlek på sin omsättning. LME:s stora konkurrenter på världsmarknaden har både högre fakturering och bättre marginaler, vilket gör det möjligt för dem att bl. a. satsa mer på forsknings- och utvecklingsarbete och därmed stärka sin konkurrenskraft. LME har emellertid hittills hävdats sig väl i den hårda konkurrensen och koncernens internationella karaktär har under den gångna 10-årsperioden alltmer markerats. För att kunna behålla och förbättra sin position måste man inom LME-koncernen på alla sätt fortsätta rationaliseringsarbetet och slå vakt kring kostnadsläget.

Dir. Svalling redogjorde för fördelningen av koncernfaktureringen per större bolag inom koncernen och konstaterade bl. a., att moderbolagets fakturering på 421 mkr 1961 motsvarade 31 % av koncernens totalfakturering före elimineringen av inbördes mellanhavanden inom koncernen.

Det näst största bolaget inom koncernen beträffande faktureringen var North Electric Company i USA med ca 185 mkr motsvarande 14 % av koncernens totalfakturering. Sieverts Kabelverk AB hade en totalfakturering om 144 mkr 1961, FATME, Soc. per Az., och SIELTE, Soc. per Az., tillsammans 141 mkr, Société des Téléphones Ericsson och Ateliers Vaucanson S.A. tillsammans 76 mkr, Svenska Radio AB 46 mkr, L M

Forts. på sid. 2

Fortf. fr. sid. 1

Ericsson, Danmark, 45 mkr, O/Y LM Ericsson AB i Finland 34 mkr, LM Ericssons Svenska Försäljnings AB 32 mkr och Ericsson Telefoon-Maatschappij N.V. 31 mkr. Dessa 12 bolag svarade tillsammans för ca 85 % av koncernens fakturering 1961. De övriga 37 bolagen inom koncernen svarade för 15 % av koncernfaktureringen.

Koncernens investeringar uppgick till ca 194 mkr under 1961 och fördelade sig på fordringar på kunder m. fl. med 49 mkr, på varulager med 104 mkr och på anläggningstillgångar med 41 mkr. Dessa investeringar har finansierats genom kassaminskning med 56 mkr, genom ökning av förskott från kunder med 25 mkr, ökning av övriga kortfristiga skulder med 45 mkr och ökning av pensionsstiftelser med 5 mkr. Långfristiga skulder har däremot minskat med ca 4 mkr. Det egna kapitalet – diverse reserver, bundna reserver samt vinstmedel – har ökat med ca 67 mkr.

Dir. Svalling nämnde, att huvudsakligen tre vägar står öppna för ett aktiebolag när det gäller finansiering av investeringar, nämligen självfinansiering, lånefinansiering och nyemission. Kan investeringarna inte finansieras på något av de nämnda sätten måste företaget ofastast avstå från investeringar. Finansiering genom lån och nyemission blir relativt dyrbar och innebär en del olägenheter, varför möjligheterna till självfinansiering är av stor betydelse för ett företag.

Dir. Svalling nämnde vidare, att ca 20 % av LME:s aktier fanns på utländska händer 1961. I Frankrike fanns då något över en halv miljon av LME:s ca 6,2 miljoner aktier.

LME kommer på fjärde plats bland storföretag i Sverige beträffande faktureringen, på andra plats då det gäller antalet anställda.

Dir. Skytt, AB Rifa, talade om den tekniska utvecklingen och presenterade en del nya produkter på sitt företag. Rifa tillverkar framför allt kondensatorer, som i stor utsträckning användes inom telefon-, radio- och televisionstekniken. För ca fyra år sedan började Rifa överge den mer hantverksmässiga produktionstekniken till förmån för en standardiserad tillverkning i långa serier. Utvecklingen har visat att Rifa satsade rätt. Företaget kan nu framställa produkter med bättre prestationsdata till lägre kostnader än tidigare och kunderna har accepterat de »nya» produkterna.

Rifa levererar nu mellan 40 och 45 % av sina produkter till moderbolaget mot tidigare ca 30 %. Rifas produktionskapacitet har byggts ut väl så snabbt som moderbolagets, vilket medfört att lokalerna i Ulvsunda, Stockholm, blivit alltför trånga. Rifa har därför etablerat sig i Gränna och planer finns för att öka verkstadsytan vid Grännafabriken med

ca 2 000 kvm, så att den blir ungefär dubbelt så stor.

Rifa har även fått hyra lokaler av grannen LME:s Brommaverkstad och Rifa hyr dessutom tillfälliga lokaler i Kalmar. Där påbörjas just ett verkstadsbygge om ca 8 000 kvm för Rifas räkning och Rifa räknar med att kunna ta de nya lokalerna i besittning under sensommaren 1963. I Gränna tillverkar Rifa elektrolytkondensatorer och i Kalmar styrolkondensatorer.

Dir. Granler, chef för AB Svenska Elektronrör, nämnde att företaget tillverkar bl. a. transistorer, vissa specialrör för moderbolagets räkning samt mikro-vågrör för vissa militära beställare. SER utför dessutom visst utvecklingsarbete för olika kunders räkning.

Dir. Granler presenterade närmare bl. a. magnetronen, som är ett mikro-vågrör som användes inom radartekniken.

SER har sina verkstäder i Lumahuset i Hammarby industriområde.

Övering. Alexandersson, chef för moderbolagets avdelning för mekaniska konstruktioner, presenterade LME:s nya kodväljarsystem och nämnde inledningsvis, att LME alltid har haft goda väljarkonstruktioner. Först kom den år 1918 konstruerade 500-väljaren. Redan 1919 kom emellertid svenskarna Betulander och Palmgren med sin koordinatväljare, som konstruktivt inte skiljer sig mycket från våra dagars koordinatväljare. Den 1 mars 1958 presenterades den första prototypen av kodväljaren, som har mindre ytterdimensioner jämfört med den konventionella koordinatväljaren.

Vid tillverkningen av de nya kodväljarna kommer tyngdpunkten att kunna läggas på maskinell framställning i högre grad än för koordinatväljarna.

Produktionskapaciteten för det nya systemet är under utbyggnad och inriktas på en förväntad stor efterfrågan.

Som avslutning visades stillfilmen »LM-året 1961».

Företagsnämnd i Visby koncernens tjugofjärde

Företagsnämndsverksamheten har nu tagits upp även vid LME i Visby och det första ordinarie sammanträdet hölls den 29 juni 1962. Ordföranden ing. Ragnar Gustafsson hälsade välkommen, varefter man övergick till val av funktionärer i nämnden. Till vice ordförande utsågs verkstadsklubbens ordförande hr Göran Nilsson, som även anmälades som varselmottagare. Till förslagskommitté

Dir. Granler nämnde inledningsvis, att det preliminära bokslutet visar att verksamheten under det första tertiet 1962 har varit livligare än vad man förutsåg i budgeten för innevarande år. I samband med första tertiets bokslutsarbete har man företagit en revision av budgeten för år 1962. Enligt den reviderade budgeten kommer SER:s totalfakturering för år 1962 att öka med minst 10 % jämfört med den preliminära budgeten för året.

Förlagsverksamheten

Ing. Edsman rapporterade, att förslagskommittén vid sitt senaste sammanträde behandlade två förslag, varav ett tidigare bordlagt. Det bordlagda förslaget kunde inte bli föremål för belöning. Det nya förslaget belönades med 150 kronor. Förslaget var inlämnat av hr Lars Carlsson och avsåg slipning av nittrissor till gallermaskiner.

Lokalfrågan

Dir. Granler informerade om att SER ännu inte erhållit tillfredsställande besked från Huddinge kommun beträffande det planerade bostadsbyggandet i anslutning till det nya industriområdet vid Flemingsberg. I avvaktan på detta besked är flyttningsplanerna fortfarande vilande.

För att kunna tillgodose behovet av ökade produktionsutrymmen har SER beslutat att tills vidare förlägga viss verksamhet till av moderbolaget förhyrda verkstadslokaler i Örby. Man anser sig tvungen att vidtaga dessa åtgärder trots att verksamhet i sådana tillfälliga lokaler medför ökade kostnader. Enligt den nuvarande planeringen kommer högst ett 25-tal personer att placeras vid Örby-verkstaden.

SER den 17/5 1962

valdes hrr Arvidsson, Björkander och Ragnar Gustafsson (ordf.).

Sekreteraren från koncernens centrala företagsnämndssekretariat kommenterade gällande företagsnämndsavtal. Därefter informerade ing. Gustafsson om LME:s nybygge, som håller på att uppföras utmed Norra Hanségatan och Hejbyvicksväg en bit utanför ringmuren.

Verkstaden kommer att omfatta ca

9 600 kvm golvyta. Den ursprungliga planeringen beträffande den nya verkstaden ändrades i och med att beslut om ytterligare utbyggnad fattades efter det att det först planerade verkstadsbygget om ca 6 000 kvm beslutats och igångsatts.

Inflyttningen i den nya verkstaden beräknas kunna börja den 1 oktober 1962 och innebär en efterlängtd koncentration, ty verksamheten är för närvarande utspridd på fem olika arbetsplatser i staden. Man avser emellertid inte att helt släppa de nuvarande lokalerna, ty man räknar med att sysselsätta ca 150 personer i förhyrda lokaler i staden även sedan verksamheten i den nya verkstaden kommit igång.

Visbyverkstaden kommer att i stor utsträckning bli självförsörjande på detaljer och vissa detaljer kommer även att tillverkas i Visby för HF:s och andra verkstäders räkning. I verkstaden ingår utrymmen bl. a. för råvaruförråd, mekanisk tillverkning samt ytbehandling och lackering, lindning, montering och provning av reläer samt förbindning och provning av reläsatser. Pannrum, kök, lunchrum, omklädningsrum och kontorslokaler kommer att förläggas till den del av verkstaden som ligger mot Norra Hansegatan. Där finns även personalingången.

Under en övergångsperiod kommer den nya verkstadens matsal att tjänstgöra som provisorisk provningslokal. Det kommer därför att dröja något längre än beräknat innan matservering ur eget kök kan komma till stånd. Man kommer emellertid att iordningställa lokaler, där de anställda kan få äta medhavd eller från utomstående firma beställd mat. På något längre sikt kommer LME även att arbeta upp en verktygstillverkning vid Visbyverkstaden. I första omgången räknar man med att anställa ca 20 personer på verktygsavdelningen för att så småningom utöka antalet verktygsarbetare till ca 35. Till en början kommer verktygsavdelningen att förfoga över ett utrymme som är något mindre än det som avdelningen slutgiltigt skall få disponera.

Övering. Mohlin anförde, att den huvudsakliga produktionsplaneringen för Visbyverkstaden kommer att omhändertas av HF:s planeringsavdelning, som på samma sätt planerar produktionen vid HF, BA/V och Kh. Genom att denna centrala planeringsinstans finns, kommer planeringsavdelningen vid Vy att bli förhållandevis liten. HF:s planeringsavdelning kommer att utnyttja den elektroniska databehandlingsmaskinen, varigenom planeringsarbetet i hög grad effektiviseras. Därigenom kan man bättre utnyttja produktionsresurserna och erhålla snabbare genomloppstider för produkterna i verkstäderna. Genom effektivare planering minskas riskerna för leveransförse- ningar och mindre kapital behöver bin-

Nya fabriken i Ronneby inflyttningsklar vid nyår

Vid företagsnämndens junisammanträde deltog för första gången representanter för LME i Ronneby, hrr Nils Häkansson och Folke Sjökvist.

Disp. Olsson nämnde i sin lokala daglägesöversikt bl. a., att KA för dagen i stort sett håller begärd arbetstakt. På telefonisidan råder emellertid ett visst eftersläp.

På KV-sidan har en viss utökning av utleveranserna begärts. Beträffande koppling och lödning av stativ har KA på ett tillfredsställande sätt betat av orderinläggningsmen på provningssidan har eftersläp uppstått. För att klara av eftersläpet på provningssidan kördes provrummet även under verkstadssemestern.

I budgeten för första tertialet 1963 begäres en i stort sett oförändrad tillverkningsstakt. En viss ökning för telefoni- och koordinatväljartillverkningen förutses dock.

Disp. Olsson rapporterade, att sedan föregående sammanträde hade inget nytt förslag lämnats in. Förslagskommittén behandlade vid sitt senaste sammanträde 12 tidigare bordlagda förslag. Sex av dessa förslag belönades med sammanlagt 1 625 kronor. Fyra förslag kunde inte bli föremål för belöning medan två förslag bordlades för ytterligare utredning.

57916 Ruth Ekström: Förslag avseende förbättring av rullstolen för att minska åkmotståndet. Belöning 75 kronor.

87000 Rosenström och 87001 Berggren: Förslag avseende justeringsfixtur för lyftfjädr 409259 och 414797. Belöning tillsammans 75 kronor.

Förman Arne Olsson, Sörby: Förslag avseende ny uppdragningsmetod av tråd

das i varor i arbete, i förråd och lager. Systemet ställer emellertid mycket stora krav på samordningen av de olika enheternas verksamhet och det är viktigt att överenskomna interna leveranstider hålls.

Fraktförbindelserna med Visby är av betydelse för att samordningen skall kunna bli effektiv. Önskemålet är att gods från t. ex. HF skall kunna lastas på eftermiddagen den ena dagen och vara i Visby på morgonen dagen efter. Ing. Gustafsson nämnde, att en ny färjförbindelse mellan Visby och Nynäshamn kommer att öppnas i december, vilket gör det möjligt att transportera godset under natten.

Vy den 29/6 1962

vid läggning av kablar till KV-stativ samt ny placering av trådställningar. Belöning 275 kronor.

52008 Kullermärk: Förslag avseende slipning av Ericofonkåpan. Belöning 800 kronor.

07027 Alexandersson: Förslag avseende sammanslagning av 2 op. för påtryckning av bricka och plint på rullstomme RCE 79 och 80. Belöning 400 kronor.

På frågor meddelade disp. Olsson, att på grund av vissa leveransförse- ningar räknar man med att den nya Ronnebyfabriken skall vara klar för inflyttning omkring årsskiftet 1962/1963. Det blir främst KA:s tillverkning i förhyrda lokaler i Sörby, Ronneby och Kallinge som flyttas till den nya Ronnebyfabriken.

Den verksamhet i Karlskronafabriken som skall flyttas till den nya Ronnebyfabriken sysselsatte vid sammanträdestillfället 137 personer, däribland med koppling och lödning av stativ 24, skalning 24, kabelsyning 57, multiplicering av väljare 16.

KA har ett lägenhetsavtal med Ronneby stad som berättigar KA till ett mindre antal bostäder för personal med specialutbildning som behövs vid Ronnebyfabriken.

Flyttningen från KA skall göras så smidig som möjligt. Om lägenheter kan ordnas i Ronneby och om några bland den berörda personalen vill flytta med dit, så kommer de att få göra detta. Inga anställda kommer emellertid att permitteras med anledning av flyttningen. Vad den av flyttningen berörda personalen kommer att få syssla med sedan deras tidigare arbete flyttats till den nya Ronnebyfabriken och vilken tillverkning som skall läggas i de med anledning av flyttningen lediga lokalerna kan man i dag inte säga något bestämt om. Men eftersom KA:s övriga tillverkning planeras öka och eftersom KA för närvarande t. ex. sysselsätter ca 70 personer i förhyrda lokaler i Karlskrona, så kommer både lokaler och personal att behövas. Det är troligt att flyttningen till den nya Ronnebyfabriken är helt genomförd före semestern 1963.

KA den 27/6 1962

Gott bokslut

men ökande konkurrens

Dir. Westling meddelade, att sedan föregående sammanträde har förslagskommittén behandlat sju förslag, varav fyra belönades med sammanlagt 1 600 kronor. Tre förslag kunde inte bli föremål för belöning.

Förman *G Andersson*: Förslag avseende automatiskt fränslag för spinnmaskiner. Belöning 1 000 kronor.

Herr *Marklund*: Förslag avseende åtdragningsanordning för textil- och plastband. Belöning 200 kronor.

Herr *C A T Carlsson*: Förslag avseende fästnanordning för kontaktborstar i genomslagsprovare. Belöning 200 kronor.

Herr *Erik Widell*: Förslag avseende förbättring av spännanordning för spinnmaskin. Belöning 200 kronor.

Dagsläget

Dir. Westling anförde, att konjunkturförväntningarna i dag är något osäkra. Vissa förvarnande indikatorer – t. ex. aktiekurserna – visar på en nedåtgående tendens medan sysselsättningsläget förefaller ha stabiliserats.

Läget inom SKV karakteriseras av samma förhållande som under de två senaste företagsnämndssammanträdena. SKV har mycket god sysselsättning på telefonsidan medan sysselsättningen på starkströmssidan är svagare.

Tendensen till minskad sysselsättning på starkströmssidan kommer troligen inte att utvecklas vidare i negativ riktning utan sysselsättningsgraden verkar nu ha stabiliserats på en nivå, som ligger ungefär 10 % under fjolårets siffror. En liknande stagnation av den nedåtgående tendensen kan även förmärkas i Tyskland.

Staten har beslutat att ungefär 300 milj. kronor av de medel som avsatts till investeringsfonder skall kunna utnyttjas för investeringar, som kommer till stånd under tiden 1.7.1962–30.4.1963. SKV har ansökt om att få använda medel ur investeringsfonden för tredje etappen i kraftkabelfabrikens utbyggnad.

På frågor anförde dir. Westling, att det allmänna läget fortfarande kännetecknas av den rådande osäkerheten beträffande Sveriges anslutning till De Sex. I tidningarna har man under sista tiden kunnat läsa om hur stora svenska företag planerar eller redan beslutat att förlägga delar av sin tillverkning till något land inom De Sex. Det är främst tillver-

kare som producerar varor med högt förädlingsvärde och vilka säljer mycket till dessa länder, som måste planera att eventuellt ta upp tillverkning inom De Sex. De svenska malm- och träindustriernas produkter torde inte – även om Sverige ej kommer med i De Sex – belastas med så höga tullar vid export till dessa länder.

Bokslutsrapport

Kamrer Brunskog kommenterade 1961 års bokslut och anförde inledningsvis, att 1961 års siffror i många avseenden överträffar dem för 1960, men den ljusa bilden från 1960 har trots detta i viss mån dämpats. Kostnaderna har nämligen under 1961 stigit markant under det att den hårda konkurrensen gjort att SKV inte har haft möjligheter att kompensera de ökade kostnaderna genom ökade priser. Omsättningen, som steg från 132,8 milj. kronor år 1960 till 143,5 milj. kronor 1961, beror huvudsakligen på en stegrad volym.

De kommentarer som lämnats i pressen rörande 1961 års bokslut för skilda företag är ej odelat positiva. Företagen har i regel sålt mer under 1961 än under föregående år men samtidigt har kostnaderna ökat, vilket medfört att marginalerna minskat. Det synes främst vara personal- och underhållskostnader som ökat medan råvarupriserna kan sägas ha hållit sig konstanta. Situationen för många företag är nu att även om sysselsättningen går ned kommer deras kostnader ändå att ligga högt. Trots den ökade kostnadsnivån har kostnaderna i vissa fall kunnat hållas nere tack vare skärpt kostnadsövervakning. Dessa allmänna intryck, som skisserats i olika tidningar, gäller i stort sett även för SKV.

Kostnadsökningen var för SKV kraftigast under andra halvåret 1961, då SKV arbetade nära sin maximala kapacitet. De totala lönekostnaderna ökade med nära 12 % under 1961 jämfört med 1960 medan övriga omkostnader, exkl. räntor och avskrivningar, ökade med ca 27 %.

Såväl orderingång som produktion har varit större under 1961 än under 1960. Produktionsökningen blev något mindre än 10 % 1961 jämfört med 1960. Orderbeståndet var vid årets slut avsevärt högre än vid årsskiftet 1960/61 trots ökade utleveranser. Orderbeståndet har ökat ytterligare under 1962 års fem första må-

nader och är något ojämnt fördelat på produktortimentet.

Investeringsverksamheten har under det gångna året varit tämligen livlig. Så har t. ex. centralbyggnaden vid anläggningarna i Sundbyberg färdigställts under året och komplettering av byggnaderna i Alingsås ägt rum.

Kamrer Brunskog redogjorde även för utvecklingen på vissa områden sedan 1954. Faktureringsvärdet har sedan 1954 stigit med ungefär 46 % räknat i kronor. Räknar man med fakturerad volym är ökningen under samma period något större. Faktureringsvärdena påverkas starkt av priserna på koppar och bly. Sedan 1954 har produktionen ökat med i medeltal 7 % per år, vilket är något mer än faktureringsökningen. Arbetarlönerna har stigit med ungefär 70 % sedan 1954 och ökningen har varit kraftigast under de senaste åren. Arbetarlönernas andel i de totala kostnaderna har ökat. Antalet arbetare har ökat med ungefär 4 % under 1961 och utvecklingen beträffande antalet tjänstemän är ungefär motsvarande. Medelantalet i bolagets tjänst anställda personer har under år 1961 varit 1 759, varav 1 245 arbetare. Produktionen per arbetare har under åren 1954–1961 ökat medan produktionen per lönekrona nu är något mindre än 1954. Brandförsäkringsvärdet av anläggningstillgångarna per arbetare kan i viss utsträckning användas som mått på vad som har investerats för att öka produktionskapaciteten. Brandförsäkringsvärdet har ökat ungefär lika mycket som lönekostnaderna sedan 1954.

Kamrer Brunskog kommenterade därefter förändringarna sedan föregående år beträffande de likvida tillgångarna, varulagret, kundfordringarna och de korta skulderna och nämnde därvid bl. a., att de likvida tillgångarna har ökat liksom varulagret. Kundfordringarna har gått ned medan de korta skulderna bibehållit sig i stort sett oförändrade.

SKV den 4/6 1962

Pete

Vet man bara vad man vill...
...ja då vet man inte så mycket!